

Nepriklausoma Lietuva

LITHUANIE INDEPENDANTE • INDEPENDENT LITHUANIA

Nr. 36(2114)

1974 m. RUGSEJO - SEPTEMBER 11 d.

CANADA - MONTREAL - (Established 1941).

SAVAITINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

MAŽEJA MOKINIŲ

Mokinių skaičiai Kanadoje ir ypač Kvebeko provincijoje kasmet mažėja. Kvebeke šiemet bus 66,000 mokinių mažiau, kaip pernai. Bendras, pradžios mokyklų ir gimnazijų mokinių skaičius šiemet yra 1,398,000, o 1973 m. buvo 1,464,000 ir 1972 m. 1,525,000. Ryšium su mokinių skaičiaus mažėjimu atsirado mokytojų perteklius, uždaroamos senesnės mokyklos, mažai bestatoma naujų. Pažymėtina, kad nors bendras mokinių skaičius sumažėjo, tačiau privačias mokyklas lankančių skaičius Kvebeke padidėjo 6000. Greičiausiai tai galima išaiškinti privačių mokyklų administracijų tuo reikalu varoma propaganda ir iš seno užsilikusiu sentimentu, kad privačios mokyklos geresnės už viešąsias. Tačiau tėvai turėtų labai apsižiūrėti į kokią privačią mokyklą jie savo vaiką leidžia. Daugelis privačių mokyklų toli atsilieka nuo viešųjų mokyklų savo techniniais įrengimais, mokslo priemonėmis ir net savo programa. Daugelis jų remiasi grynai "bizniu" ir nepagrįstai save reklamuoja.

"ADOMAI IR IEVOS"

Nesant norimo bendradarbiavimo rimtuose dalykuose, Kanada bando su Sovietų Rusija bendradarbiauti nors mažmožiuose: veislinių gyvulių pardavime, ledo rutulio rungtyse, chorų, šokėjų ir solistų gastrolėse ir t.t. Tačiau bene įdomiausia bendradarbiavimo forma rasta praeitą savaitę. Anot Kanados spaudos, į Sovietų Rusiją buvo nuskraidinti "Adomai ir Ievos": keturi šiaurės stumbrai (musk oxen) ir šešios stumbrienės. Jie būsia Sibire, Tamyropusiasalyje, prie šiaurės ašigalio. Tie gyvuliai Rusijoje yra išnykę jau prieš 2000 metų ir dabar norima

juos vėl atgaivinti. Tatai labai padėtų aprūpinti jautiena ir vilnomis vietinius šiaurės gyventojus.

Kanada turi apie 10,000 šiaurės stumbrų, kurie gyvena šiaurinės Arktikos salose - Ellesmere, Melville ir Banks. Ta dovana Rusijai buvo atskraidinta į Montrealį ir iš čia milžinišku rusų lėktuvu Antonov 22 į Maskvą.

„Washington Observer“ rašo:

JAV kariuomenė yra pastatiusi liuksusinius barakus Ft. Collins, Colo., Ft. Still, Okla. ir Ft. Hood, Tex., kainuojančius 63 milijonus dolerių. Juose po vienu stogu apgyvendinami vyrai ir moterys. Pirmiausia JAV kariuomenė integravo (sulygino) negrus, dabar sulygina vyrus su moterimis...

● JAV komunistai oficialiai skelbia (jų advokatas William Kunster ir kiti), kad iki 1976 metų JAV-se bus revoliucija. Tais metais (1976) JAV-nės minės savo nepriklausomybės 200 metų sukaktį.

● John E. Sheehan, piniguočius, kalboje New Yorke pareiškė, kad jei JAV būtų de-presija, tai ji pirmiausia paliestų negrus. Bedarbiai negrai pradėtų žiaurias riaušes, degintų JAV miestus.

● 1972 m. Washington, D. C. ir District of Columbus benkartų negrų buvo 51%, kai 1960 m. tebuvo 27%. Baltimorėje benkartų negrų 1972 m. gimė 60%, kai tuo tarpu tenai baltos moterys benkartų pagimdė 5%.

● JAV karinis teismas pripažino negrams teisę daryti sukilimus, protestuojant prieš diskriminaciją. Dabar negrų kareiviai JAV kariuomenėje gali dėvėti turbanus iratsisakyti trumpai nusikirpti plaukus.

● 1972 m. tarp JAV karių Korėjoje vėrinės ligas turėjo 11,600, gi tenai buvo tik 13,000 karių.

BENDRUOMENYBĖS

ŠI MĖNESI AMERIKOS LIETUVIŲ KONGRESAS

Amerikos Lietuvių Kongresas prasidės rugsėjo 28 d. Lietuvių Evangelikų Tarybos Pick - Congress viešbutyje, Chicagoje. 8 val. 30 min. registracija, vėliau - posėdžiai: sveikinimai, Amer. Lietuvių Tarybos pirm. dr. K. Bobelio pagrindinė kalba, paskaitos.

Šeštadienio vakare 7 v. v. tame pat viešbutyje iškilmingas kongreso banketas. Meninę programą išpildys solistė A. Simonaitytė ir sol. Al. Bražys, fortepijonu palydint muz. A. Brazienei.

Sekmadienį, rugs. 29 d., 9 val. 30 min. kongreso paimaldos šv. Petro bažnyčioje, 110 W. Madison. Šv. Mišias atnašaus vysk. Deksnys, pamokslą pasakys prel. J. Balkūnas. Giedos Dainavos ansamblis.

1 val. p.p. iškilmingas baigiamasis posėdis Pick-Congress viešbutyje. Kongrese kalbės dr. Bronis Kaslas, Wilkes Barre kolegijos naujųjų laikų istorijos ir politinių mokslų profesorius, eilės studijinių straipsnių ir knygų autorius.

Pagrindinis paskaitininkas bus ir De Paul univ. Chicago tarptautinės teisės prof. Cherif Bassiouni. Jis yra gimęs Egipte.

Kongreso programoje bus ir daugiau svarių punktų. Lietuviai kviečiami jame kuo gausiau dalyvauti.

DOMĖJIMASIS KONGRESU

Daugelis organizacijų yra atsiuntusios sveikinimus Amerikos Lietuvių Kongresui. Pagrindinių organizacijų pirmininkai įeina į Kongreso garbės komitetą. Be anksčiau skelbtųjų, į Amerikos Lietuvių Kongreso garbės komitetą sutiko įeiti Pasaulio Lietuvių Gydytojų sąjungos pirm. dr. Gediminas Balukas, Lietuvos Vyčių centro vald. pirm. Leonas Paukšta, Lietuvių Prekybos Rūmų pirm. P. P. Vilkelis, Lietuvos Atgimimo Są-

jūdžio pirm. Marijus Blynas, Lietuvių Evangelikų Tarybos pirm. kun. Stasys Heimanas, Liet. Skautų Sąj. Tarybos pirm. A. Saulaitis.

Lietuva informuojama apie lietuvių kongresą

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas kreipėsi į Amer. Liet. Tarybą, prašydamas paruošti informacijas apie Amerikos Lietuvių Kongreso tikslus ir pasiruošimo darbus. Visa bus per radiją perduota į Lietuvą ir Lietuvos žmonės bus painformuoti apie kongreso priimtus nutarimus.

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS SUVAŽIAVIMAS

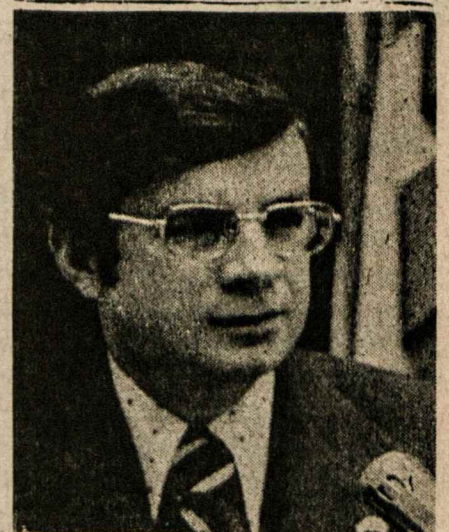
Amerikos Lietuvių Kongreso išvakarėse, rugsėjo 27 d., Pick-Congress viešbutyje, Chicagoje, šaukiamas 34-tas metinis Amerikos Lietuvių Tarybos suvažiavimas. Prasidės 9 val. r. registracija, 10 val. suvažiavimo atidarymas, invokacija, sveikinimai, valdybos pranešimai, Altos atstovo Washingtono pranešimas, skyrių atstovų pranešimai, Amerikos Lietuvių Tarybos, valdybos ir išdo globėjų rinkimai, rezoliucijų ir sveikinimų priėmimas.

5 d. yra jubiliejinė, nes 1919 metais rugsėjo 5 d. pats Leninas pasirašė stovyklų įsteigimo dekretą. Dėl šių demonstracijų stovyklos administracija vedė ilgus tyrimus.

Kai buv. Amerikos prezidentas Nixonas Maskvoje konferavo su Brežnevu, profesorius A. Sacharovas jiems abiem iškėlė ilgą pareiškimą, pridėjo ilgą politinių kalinių sąrašą. Tarp jų buvo Kudirka, Žukauskas, Rudaitis, Povilionis, Sakalauskas, Mackevičius. Reikalaavo juos visus paleisti ir jiems duoti judėjimo bei emigravimo laisvę.

Iš The New York Times, 1974. 8. 31 paleidimo aprašymo galima suprasti, kad tas pareiškimas galėjo turėti įtakos, nes jam pirmajam buvo pranešta apie Kudirkos paleidimą.

Simui iš stovyklos išvauduoti, tur būt daugiausia padėjo jo motina, turėdama Amerikos pilietybę, organizacijos ir pavieniai asmenys Bostone, brolių Veitų vadovaujamas komitetas Kudirkai gelbėti metinę jo išdavimo sukaktį nutarė paminėti išplaukiant laivą į tą vietą, kurioje Simas buvo iššokęs į Vigilant ir išduotas rusams. Nuvykę į Bostoną Vlko pirm. dr. Kęstutis Valiūnas ir vice-pirm. Jurgis Valaitis, su pakviestais amerikiečiais ir lietuviais

Robert P. Hanrahan

Kongresmanas Robert P. Hanrahan (resp. III.), lietuvių draugas, Simo Kudirkos ir jo motinos reikalais kreipiasi ir beldžiasi visur, siekia, kad jie, turėdami teisę į Amerikos pilietybę, būtų išleisti iš Sovietų Sąjungos. Kiekviena proga susitinka su lietuviais ir išklauso jų prašymų, pageidavimų. Rytų, sekmadienį, 12 val. jis apsilankys Cicerioj, tars žodį Baisiojo Birželio minėjime, prisimenant mūsų brolius išvežtuosius, nukankintus ir kritusius partizanus.

turi 44.6 % partijos narių.

Nors gyventojų sudėtyje yra 46% vyrų, partijoje 77 % o moterys - tik 23 %. Pagal tautybes kiekvienam 1000 gyventojų partijai priklauso: 70 rusų, 58 ukrainiečiai, 58 gudai, 32 uzbekai, 48 kazokai, 76 gruzinai, 48 azarbeidžanai, 36 lietuviai, 22 moldavai, 43 latviai, 32 kirgyzai, 28 tadžikai, 63 armėnai, 29 turkmėnai, 46 estai, 44 kitų tautybių.

IŠ VIENO ALTO SUVAŽIAVIMO - KALBA pirm. dr. K. Bobelis. Nuotrauka V. Noreikos.

ELTOS INFORMACIJA

Simas Kudirka rugpjūčio 30 d., parvyko į savo gimtąją Griškabūdį pas motiną Mariją Šulskienę.

Nors ir labai sunkiame varge būdamas, Simas nenustojo kovojęs su pavergėjais. Jis, drauge su kitais kaliniais rašė skundus Tarptautiniam Raudonajam Kryžiui ir Jungtinėms Tautoms.

1972 ir 1973 m. rugsėjo 5 d. Kudirka, Šilinskas, Mūkauskas drauge su kaliniais rusais, ukrainiečiais, armenais labai slaptai liūdno biatylos susikaupimu ir kiekvienas savo maldomis prie paruošto ir žvakėmis papuošto kapo pagerbė milijonus žmonių, žuvusių koncentracijos stovyklose. Rugsėjo

žurnalistais bei kitais asmenimis, nuplaukę į numatytą vietą, nuleido atvežtą vainiką. Ši iškyla buvo rodoma Amerikos Rytų pakraščio televizijoje, skelbiama per radio ir spaudoje. Dr. Valiūnas savo lėšomis apmokėjo šios išvykos išlaidas, įskaitant laivą.

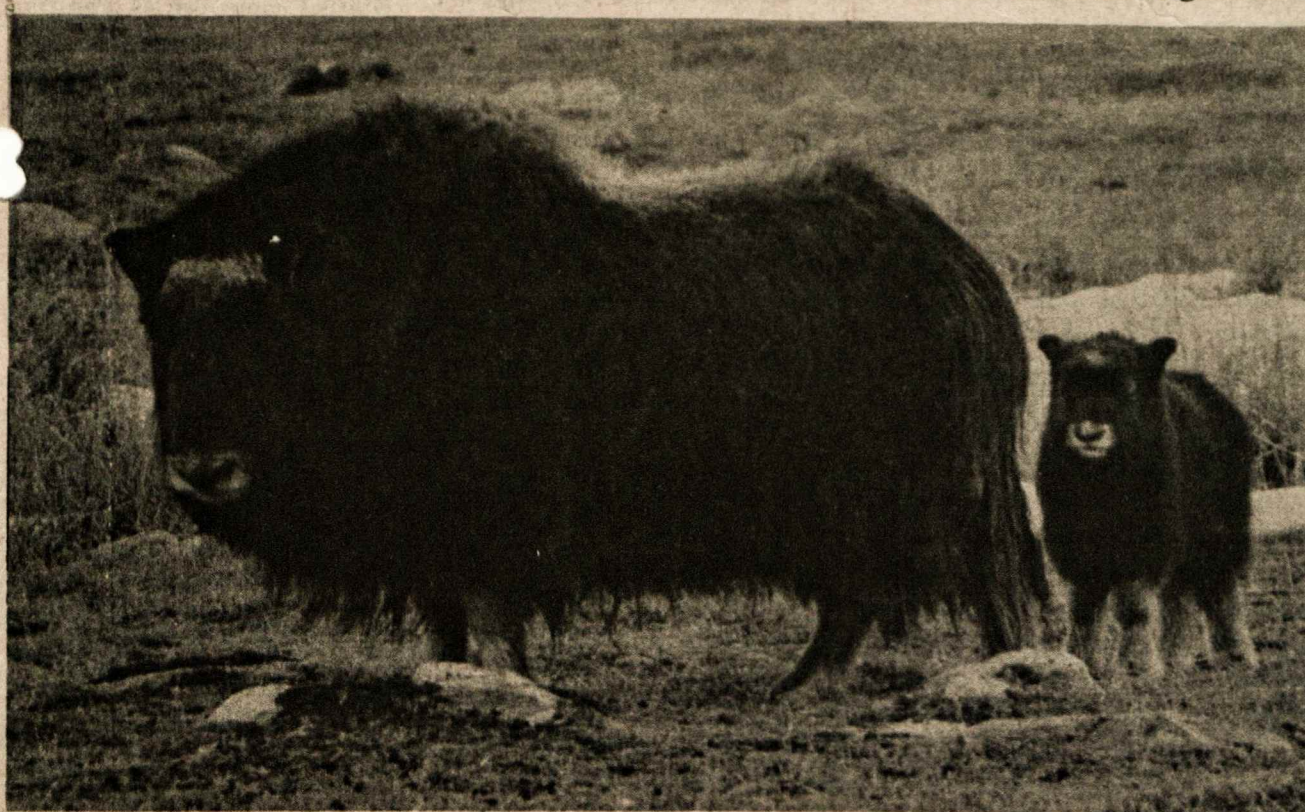
Sovietų Sąjungos Komunistų Partijos sudėtis 1973 metais atrodė taip: partijoje buvo 14.8 ml. narių arba 9% visų suaugusių gyventojų, arba kiekvienas vienuoliktas 18 m. amž. turi partijos biatylos susikaupimu ir kiekvienas savo maldomis prie paruošto ir žvakėmis papuošto kapo pagerbė milijonus žmonių, žuvusių koncentracijos stovyklose. Rugsėjo

● Šių metų rugpj. m. Tiesa rašo, kad Vilniuje išikūrė Akademinio operos ir baleto kolektyvas. Teatro rūmų autorė ir vyriausioji architektė esanti N. Bučiūtė, o statybos alkštelės viršininkas A. Šimonis. Teatro scena esanti pilnai mechanizuota. Teatro salų ir foje puošiančios keramikos plokštelės. Vestibiulio ir terasų grindys puošiamos paveikslais. Visa tai sukūręs dail. J. Markojevas.

D E M E S I O I

NL naujoji valdyba nutarė siūninėti laikraštį tik už \$5.00 pirmuosius po užsisakymo metus naujiems skaitytojams. Spausdinama atkarpa 8 psl., kviečiami pasinaudoti.

Valdyba ieško asmens skelbimams rinkti, kuriam bus mokama 25% komiso nuo gauto ir apmokėto skelbimo. Prašoma kreiptis į NL administraciją.

ŠITOS RUŠIES KANADOS GYVULIAI IŠVYKO Į RUSIJOS SIBIRĄ

Foto: Gouvernement du Quebec.

Lietuvos nacionalinė M. Mažvydas

Nepriklausoma Lietuva

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
Pour la libération de la Lituanie! Loyauté au Canada!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

LEIDĖJAS - NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS SPAUDOS BENDROVĖ

Second Class Mail Registration No. 1952. Return postage guaranteed. Postage paid at Lachine, Quebec. Published by The Independent Lithuania Publishing Company at 7722 George Street, LaSalle H8P 1C4, Quebec, Canada.

Metinė prenumerata Kanadoje - \$9.50, visur kitur - \$10.00.
Rėmėjo prenumerata nuo \$15.00. Adreso pakeitimas 25 c. Atskiras numeris 25 c. Adm. ir laik. red. F. P. Paukštaitis.
Adresas: 7722 GEORGE STREET, LA SALLE H8P 1C4, Que.
Tel. (514) 366-6220

Bendradarbių ir korespondentų spausdinamos mintys nebūtinai atitinka redakcijos nuomonę. Rankraščiai trumpinami ir taisomi redakcijos nuožūra. Rankraščiai grąžinami tik iš anksto susitarus. Už skelbimų turinį redakcija ir leidykla neatsako.

AR KADA SUSIPRAS RUSIJA?

(Rugsėjo aštuntosios proga)

Tautos šventės - rugsėjo 8-osios proga verčia lietuvių rimčiau susimąstyti, kokia buvo Lietuva ir kokia ji yra dabar. Ypač, kai šiomis dienomis pasaulio dėmesys atkreiptas į naujausią respubliką - Gvinėją, kuri šiomis dienomis gauna nepriklausomybę. Mums lietuviams net pavydu darosi. Juk mūsų Lietuva buvo respublika virš dvidešimt metų, o šandien ji laikoma be statuso. Ką bekalbėti apie senosios Lietuvos statusą, kurio virš 445 metų sukaktis turėtų būti švenčiama?

Portugaliją Maskva, daugiau, negu visas pasaulis vadino diktatūrine šalimi. Jau šandien Portugaliją pamatė kad užgrobtas svetimas žemes nėra prasmės toliau laukti, nes šių dienų žmogus juodas ar baltas yra ne anų amžių žmogus. Tad ir vėliau lietuviui nuosirdžiai tikėti ir laukti ar neprieis kada eilė ir Rusijai susiprasti ir užgrobtas žemes grąžinti bei valstybių statusus atstatyti.

Komunikacijai išsibūlėjus, matome ir mes, kad ir Maskvai kas kart didėja sunkumai valdyti užimtus kraštus. Daleiskim, jei praeito pasaulinio karo strategija ir reikalavo iš Rytų bloko užimti Lietuvą ir visą Pabaltijį, bet tik jau šandien to strateginio pavojaus jėms nėra. Ypač, kai kiekviena diena su vakarais darosi vis draugiškesnė. Jei Lietuva, Latvija ir Estija karo metu ir po jo galėjo Rytų blokui būti naudingi savo vakarietiška pažanga ir turėtomis gėrybėmis, tai jau šandien ir šitie atvejai užgrobinio nepateisina. Juk ir be Pabaltijo Sovietų Sąjunga turėjo ir turi dar derlingesnius žemės plotus ir pakankamai industrijos, tik tegul produktiniai viską išnaudoja. Jei dėl komunistinės santvarkos įvedimo reikėjo sulaužyti valstybių suverenines teises, tai kaip atrodo pačiai Maskvai, po virš 30 metų laikyti Lietuvą beteisiską, izoliuotą nuo pasaulio kraštų? Ką sakytų Maskva, jei šių dienų naująją respubliką Gvinėją ir vėl okupuotą Portugaliją?

Tegul būna Lietuva suvereninė valstybė; gal ji ir pasirinks socialistinę ar net komunistinę valdymosi sistemą, ir palaikys draugiškus santykius su Sov. Sąjunga? Stalinas, kaip patys rusai teigia, buvo didžiausias mūsų laikų nešimė. Kada vakarų valstybės pradėjo trauktis iš joms priklausančių teritorijų, jis grobė, kas tik buvo įmanu ir kūrė imperiją. Bilijonus dolerių sukrovė Kinijon, Mao-Tse-Tung išodinėm, o dabar iš

2 psi.

PANORAMA

8-toji MOKYTOJŲ IR JAŪNIMO STUDIJŲ SAVAITĖ

Rašo L. Elmantas

(TASA)

Plačiai žinomo pedagogo Petro Maldeikio paskaitos atidžiai klausėsi ne tik mokytojai, bet ir jaunimas. Prelegentas pilnai sutinka, kad tautiniu ugdymu yra ir turi būti pagrįstos mūsų lietuvištinės mokyklos, nes jos siekia savyje sutelkti viską, ką tik lietuviai yra sukūrę vertingiausia ir mokymo keliu nori visa tai perduoti priaugančiai kartai.

Tačiau kartais iš viso to, kas mūsų mokyklose perduodama, vaikas dar nesudaro supratimo, kuris jį padarytų pilnai sąmoningu lietuviškuose reikaluose. Išeivijos gyvenimas nėra toji dirva, kur savaime ir natūraliai atsirastų tautinis sąmoningumas. Todėl lietuviškų dalykų mokymas ir siekimas vaikams sudominti tėvyne-Lietuva reikalauja labai didelių mokytojų pastangų. Mokytojai žino, kad ne visos jų pastangos pasiekia savo tikslą. Tačiau lietuviškai mąstančios ir lietuviškai nusistatę jaunosios kartos visgi turime. Mokytojai pesimizmanekrinta, o ypač tie, kurie dar tėvyneje pasisėmė humanistiškai dvasinės krypties auklėjime.

Lituanistinė mokykla turi daugiausia sunkumų, kad ji yra skirtinga nuo gyvenamojo krašto mokyklos. Kyla klausimas, ar mūsų mokyklos negalėtų rasti kurio nors kompromiso su gyvenamojo krašto auklėjimu ir prisitaikyti prie krašto mokyklų tvarkos, darbo metodų ir jų visos pedagoginės dvasios. Tuo būdu gal būtų galima pašalinti vartams nelabai suprantamą tų dviejų mokyklų skirtingumą.

Reikalas nėra paprastas. Be beskyrės sistemos pavarstymo, mūsų mokyklos net per 25 darbo metus kito sąlyčio su krašto mokyklomis nerado. Mat mūsų mokyklos siekia visai ko kito. Jos yra kaip vienišos salelės krašto mokyklų jūroje. Jos tyliai dirba savo darbą joms atitinkamu būdu, nesidairydamos į šios valstybės dabar jau yra amžiais pasimokinusios. Kas buvo galima prieš 100 ar daugiau metų, tas nėra įmanu šiame amžiuje. Grobimas svetimų žemių ir imperijų kūrimas bei jų laikymas šandien yra nepapraktiškas ir pavojingas. Jau prieš 75 m. JAV-bių parodytas nepaprastas sumanymas. O ką bekalbėti kas vyksta dekolonizavimo srityje po II-ojo Pasaulinio Karo. Tegul tai būna pavyzdžiu kitoms žemės rutulio valstybėms, o mūsų atveju - Sovietų Rusijos imperijai.

Pr. Paukštaitis

IR GERAI, IR BLOGAI... nuomonės, laiskai, atgarsiai

KLAUSIMAS IEŠKO
ATSAKYMŲ

Dažnai matome spaudoje linksniuojant "frontininkai arba frontininkas", daugeliui nėra žinoma (net nekuri patys būdami frontininkais nežino), kas tie frontininkai?

Nekurie argumentuoja, kad yra tie, kurie karo fronte dalyvavo. Kiti sako: jie jokiam karo fronte nėra dalyvavę ir net apie karo frontą neturi jokio supratimo. Dar kiti sako, kad katalikų, krikščionių demokratų partijos atskala ir griežtos diktatūros vykdyto-

jai. Dar kiti galvoja, kad frontininkai yra tie, kurie savo šeimos artimaisiais ir su visais geriausiais savo prieteliais visuomeniniame darbe kariauja.

Iš šių visų pasisakymų sunku pasakyti, kurie yra tikriausi. Patyrę politinę veiklą, aiškina taip: frontininkai neturi jokios ideologinės linijos, vadovaujami tik iš viršaus gautais įsakymais, nesilaiko jokių įstatymų ir statutų ir neturi jokių humanistinių principų.

Tuos argumentus tvirtina I-jo ir II-jo pasaulinio karo

faktai, kaip tautų ir žmonių pavergėjai imasi savo užmačiomis griauti ką sukūrė anksčiau.

Prieš I-ji pas. karą, caro okupuotoje Lietuvoje buvo pirmieji socializmai-revoliucionieriai. Rusijoje save vadinosi bolševikais (bolševizmo).

1917 m. Rusijoje socialdemokratas Trockis sukėlė revoliuciją, nuvertė caro monarchiją. Po to marksistai-leninistai-pirmieji bolševikai nuvertė Trockio santvarką ir paėmė valdžią.

1918-19 metais Lietuvoje tie

sprendžia tik jų pačių pasirinktas problemas. Prieš 30 metų būta net teoretikų, kurie tvirtino, jog mokslo dalykai jau baigia išeiti iš mokyklinės apyvartos. Dar kita pedagoginė srovė propagavo "atvirą auklėjimą", o patys radikalūs auklėtojai net piršo atsisakyti ne tik mokslo dalykų, bet ir pačių mokyklų.

Nors pastaraisiais laikais jau bandoma iš visų tų teorių maištais išeiti, bet šiame šiauriniame Amerikos žemyne dar nesurasta pastovios mokyimo ir auklėjimo sistemos, prilimtos visiems. Todėl Maldeikis mano, kad, jei lituanistinės mokyklos pasisavintų virš minėtas pažiūras, jos visiškai sumenkėtų. Mat šio krašto mokyklos nori koncentruotis apie vaiko norus, jo interesus ir net asmeninius reikalus. Mūsų mokykla sukurta lietuviškai-tautiniam sąmoningumui ugdyti išeivijoje. Čia vyrauja ne vaiko, o tautos reikalas. Žinoma, mūsų mokyklos negali sustoti, nedaryti pažangos, neieškoti būdų, kaip tinkamiausiai lituanistinę mokymą pritaikyti tautinio sąmoningumo ugdymui, nes juk tai yra, jei neperdėta, didi vertybė ir žmonijos gyvenime.

BENDRUOMENINIS
UGDYMAS

Ilgametis mokytojas, visuomenininkas ir dabartinis Pasaulio lietuvių bendruomenės garbės pirmininkas Stasys Barzdukas išsamioje paskaitoje pabrėžė, kad dabar kalbėti bendruomeninio ugdymo klausimu yra aktualu, bet Amerikoje kai kam atrodo - nemodernu. Čia Amerikoje daug kas bando senųjų tradicijų iš viso atsisakyti, nuolat keisti gyvenimo ir aplinkos formas. Žmonės čia ieško tik sau malonumų, o pastoviom vertybėm ir idealam skiria mažai dėmesio. Girdi - gera yra tik tai, kas nauja. Tokia dvasia ir nuotakomis persiima ir lietuvių išeivija. Atsiranda lietuvių, net pokoleginių studijų studentų, kurie pradeda abejoti ir svarstyti ar verta stengtis išlaikyti ir branginti tą europietišką ir krikščionišką kultūrą, su kuria čia jie mažai yra susipažinę ir jai giliai neįgaugę. Ir taip atsiranda žmonija, kurie neturi ar nenori turėti supratimo apie visuomeninius, socialinius bei kultūrinius idealus.

Žinoma, idealistinės ir bendruomeninės vertybės savaime neatsiranda. Jas reikia ugdyti, įdiegti, o tai gali padaryti šeima, organizacija, iš dalies parapija ir ypač mokykla. Čia bendruomeniniam

St. Dabkaus nuotrauka iš Kanados lietuvių mokytojų suvažiavimo Toronte, prieš 5 metus. Montrealietės mokytojos: iš dešinės: M. Malcienė, B. Lukoševičienė, E. Navikienė, ses. Magareta ir viduryje H. Zmuidžinienė.

ugdymui daug padeda gimtosios kalbos, tautinės literatūros, tautinės istorijos, muzikos mokymasis. Ir pats gyvenimas prie to prisideda, t. y. tautinės šventės, parengimai, tautiniai papročiai, tradicijos. Taigi išeitų, kad nepakanka kalbos, literatūros istorijos bei panašių dalykų mokymosi. Lietuvių reikia pilnumos. Reikia lietuviško bendruomeninio gyvenimo ieškoti ne daly, bet visumoje, pačioje tautos dvasioje.

Pripažinus lietuviško bendruomeninio gyvenimo visumą, sukurta atrama, kuri

mus stiprintų ir įgalintų platingiau ir vaisingiau mūsų tautinį darbą dirbti. Mums mažos tautos nedidelei išeivijai visuotinio susiorganizavimo reikalinga būti gyvybinis egzistencinis reikalas. Tam būtinai reikalinga tolerancijos dvasia, bendruomeninis solidarumas ir iš to naudingumas. Mums reikia visus savo siekius įgyvendinti ir tikėti daugiau darbais, o ne žodžiais. Taigi eikim tikroju bendruomeniniu-likiminiu keliu ir drauge veskimės lietuvių užsidegusią savo jaunąją kartą. (Bus daugiau).

patys pirmieji bolševikai ėmėsi įvesti tą santvarką, tik Lietuvos partizanai-savonariai tuos pirmieji išvaikė ir atkūrė nepriklausomą demokratinę Lietuvą.

Nuo caro pabėgę lietuviški socialistai-komunistai Amerikon, pasivadino pažangiais, turi keturius laikraščius, Darbininkų susivienijimą ir keliolika užsimaskavusių organizacijų. Vėliau atvykę į Ameriką DP lietuviai, kai kurie frontininkai susijungė su tais pažangiais, yra pasislėpę po kitų organizacijų skraistėmis ir atėjus reikalui visi lyg ylos išlenda iš maišo į viešumą. Tai yra pažangieji-frontininkai, kurie visas instrukcijas gaudami iš kažkur infiltruoja savo agentus į visas esamas organizacijas. Praeitymis metais Cicerioje atsisteigė buvęs ALT-o skyrius, namų savininkų politikos klubo valdybai reikėjo išrinkti trys atstovai ALT-o skyrių. Pažangieji-frontininkai penkių mėnesius išūlial triukšmavo, kad ALT-o skyriaus visai nereikia ir tada visi slapukai pasirodė.

Patyrę, kadesama daug DP nesiorientuojančių, verbių sekmadienį Cicerioje ir Market Parke, pažangieji frontininkai sušaukė savo rėmėjus net iš kitų apylinkių ir dauguma kumščius iškėlė šaukė teisėtai LB-nės valdybai nepasitikišimą. Visiems paaiškėjo, kad šioms frontininkams Apylinkės nariai ar statutai nereikalingi, norint su suklastotais rinkimais sugriauti savas institucijas.

Todėl dabar atsiradę Cicerio ir Market Parko apylinkėse po dvi apylinkių valdybas ir Vidurio Vakarų (Chicagoje) dvi apygardos valdybos.

J. Breivė

Chicago, Ill.

KAS VALDO AMERIKĄ?

Iš tolo žiūrint, atrodo, kad JAV valdo prezidentas - Baltiesji rūmai ir abi didžiosios partijos; demokratai ir respublikonai.

Jie demokratiniu būdu yra išrinkti piliečių, turinčių teisę balsuoti.

Tačiau esmėje išrinktieji savo pilnos galios neturi. Jiems užkulisuose padiktuoja finansiniai galiūnai - kompanijos.

Vykdomoji valdžia pirmoje eilėje tenkina minėtų finansinių galiūnų interesus, pas-

kui tik tautos - piliečių. Kitaip sakant, doleris valdo JAV, ne rinktieji atstovai ar tauta.

Visuomet kandidatus į valdžios postus finansuoja kompanijos ar atskiri asmenys. Kai jie būna išrinkti, kompanijos pinigais atsilima, gaudamos visokių koncesijų, užsakymų, privilegijų ar paskyrimų į aukštus postus. Vargiai ar daug Amerikoje yra idealistų politikierių. Visi jie į valdžią stengiasi prisikrauti pilnas kišenes ir atsilyginti "sponsoriams".

JAV žmonės prie to pripratę ir jie negalvoja, kad gali būti kitaip. Biznis yra biznis. R. Nixono Watergate reikalai pajudino visą širšyną. Ir demokratai, ir respublikonai ėmė "donation", dovanas iš visų, kas davė.

Po R. Nixono žlugimo vargiai ar daug kas pasikeis? "Netepsi - nevažiuos" virto papročiu Amerikos kontinentu. Gal dar daugiau tas praktikuojama ir kituose kontinentuose, ypač Pietų Amerikoje.

Esmėje tai labai negražu, korupcija, skriaudimas sąžiningų darbo žmonių. Kas nors turi perkirsti "gordijos" mazgą.

R. Nixono nušalinimas yra pirmas žingsnis. Tuo turi pasekti ir kiti kraštai.

J. Kelmas

Toronto.

PRANEŠIMAS

Gerb. Redaktorai, maloniai prašau patalpinti/kiek galima greičiau/šią pranešimą Jūsų redaguojamame laikraštyje, taip rašo Kris-tina Gedrimaitė, MAS CV.

Sveiki sugrįžę iš vasaros atostogų. Moksleivių Atėitinių Sąjunga ir tuo pačiu, jos Centro Valdyba, pradeda sparčiai veikti. Prasideda susirinkimai, išvykos, iškylas ir kursai. Globėjams ir kuopų valdyboms be abejo jau kyla įvairūs rūpesčiai. Nauji planai ir darbai prieš akis!

Stokime kartu į ateitininkų darbą. Mūsų pamatiniai principai tegul nustato galres visai veiklai ir įkvėpia narius. Tiek sendraugiai, tiek studentai, moksleiviai ir jaunučiai turime pareigą įgyvendinti Kristaus idealą ir jungtis jo dvasioje. MAS CV linki visiems ateitininkams Dievo palaimos ir globos.

Garbė Kristui,
MAS CV

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

KODĖL PAKEITĖME LIETUVOS VARDĄ?

Rašo J. Benius.

ЛИТОВС ТЭВЫНЕ МЎСҮ

Aptarkime dar vieną svarbų klausimą: kaip ir kodėl amžių bėgyje pradėjo būti elsišiais, gau-upėtals, prūsais, Garderikės gadyne mes vėl pakeitėme savo vardą ir net tris kartus išvarginių ir asų ir pagaliau lietavių?

Adomas iš Bremeno, Helmdas, Gervazas iš Tilbury, Sexo Gramatikas-visi ištikini, jog Baltijos ir Juodosios jūros sūrištos nepertraukiamu praėjimu upėmis-jų valzduotėje jos susilieja. Herkatoriaus 1569 m. žemėlapis parodo tą vandens kelią. Kokio geresnio įrodymo norėti, įvertinant Gintaro kelio svarbą senovėje? Kas dar svarbiau, tas kelias neatjungiamai surištas su jo keliautojų rasų vardu/kitą kartą duosime Giesmes apie Gintaro kelią. Al Masudi Juodąsias Jūras vadina Rasų jūra. Vėliau, mūsų kunigaikštis Daumantas Pskovo metraštyje tituluojamas rasų kunigaikščiu. Jogailos brolis Skirgaila susilaukia panašaus titulo Torunės metraštyje. "Apskritai lietuvių dinastijos valdovai būvo tituluojami kaip rasų kunigai", -sako HPaszkiewicz paduodamas dar daugiautokių pavyzdžių/žūr. NL nr. 43, 1973 m. "Atiletvinta Rasų Istorija".

To fakto nėra kaip užginčyti, o kad rasų vardas kilęs iš sutrumpinto Varasų varianto, tai rodo mūsų kalbininkas Č. Gedgaudas/ž. Mūsų Praeities Beieškant, p. 202/. Bet iš kur tas staigus lūžis į žemesnį luomą, smulkūs bajorų liaudus, liauduvius, lietuvius? /ž. mano straipsnį Lietuva ir Bajorai/.

Grįžkime į 1000-sius metus po Kr., į garsią "pasaulio galo" paniką. Romos pranašų tuo laiku buvo sukelta neįtikėtino dydžio pasaulinė panika-istorika: ateina pasaulio galas! Lygiai 1000-siais metais, išmušus 12-tai valandai, bus viso pasaulio pabaiga - Paskutinis Teismas! Iš pradžių truputį susigrūdimo, bet vėliau viso pasaulio eismą, o po to neišvengiamas pragaras; šėtonai badys tamsta per amžius įvairiosna vietosna, be perstojo ir susitvarke pamainomis, kad nepavargtų...

Grįžkime į 1000-sius metus po Kr., į garsią "pasaulio galo" paniką. Romos pranašų tuo laiku buvo sukelta neįtikėtino dydžio pasaulinė panika-istorika: ateina pasaulio galas! Lygiai 1000-siais metais, išmušus 12-tai valandai, bus viso pasaulio pabaiga - Paskutinis Teismas! Iš pradžių truputį susigrūdimo, bet vėliau viso pasaulio eismą, o po to neišvengiamas pragaras; šėtonai badys tamsta per amžius įvairiosna vietosna, be perstojo ir susitvarke pamainomis, kad nepavargtų...

Grįžkime į 1000-sius metus po Kr., į garsią "pasaulio galo" paniką. Romos pranašų tuo laiku buvo sukelta neįtikėtino dydžio pasaulinė panika-istorika: ateina pasaulio galas! Lygiai 1000-siais metais, išmušus 12-tai valandai, bus viso pasaulio pabaiga - Paskutinis Teismas! Iš pradžių truputį susigrūdimo, bet vėliau viso pasaulio eismą, o po to neišvengiamas pragaras; šėtonai badys tamsta per amžius įvairiosna vietosna, be perstojo ir susitvarke pamainomis, kad nepavargtų...

Grįžkime į 1000-sius metus po Kr., į garsią "pasaulio galo" paniką. Romos pranašų tuo laiku buvo sukelta neįtikėtino dydžio pasaulinė panika-istorika: ateina pasaulio galas! Lygiai 1000-siais metais, išmušus 12-tai valandai, bus viso pasaulio pabaiga - Paskutinis Teismas! Iš pradžių truputį susigrūdimo, bet vėliau viso pasaulio eismą, o po to neišvengiamas pragaras; šėtonai badys tamsta per amžius įvairiosna vietosna, be perstojo ir susitvarke pamainomis, kad nepavargtų...

Cui profit?/ Keno naudai? Istorija užrašė juodu ant balto skandalingą ekonominį perversmą. Anglijoje /kaip kad šiandieninė krizė dėl alyvos! / beveik pusė viso krašto nekilojamo turto tapo užrašyta vienuolynams ir bažnyčioms, tikslu išvaduoti sielą ir tinkamai apgailėti nuodėmes. "Kitaip sakant, susidaro išpūdis, jog pinigais galima papirkti Vyriausią Teisėją! Bet čia, atrodo, pasimetė dogmų plonybėse... Tačiau, mūsų pareiga atpasakoti faktus, jų nenusilepiant.

Ne kiek geriau kaip Anglijoje darėsi žemyne. "Pagonims" gausiuose tada dar visoje Europoje išmėtyuose "rezervatuose" /ž. schizmų, erezijų, apostazijų kruviniausią istoriją/ta aukso proga buvo kalama galvon pardavėjų propaganda: "Šiandien paskutinė proga laimingas kas dar suspės!"

Tos neišvalzduojamos agitacijos pasąjoje Kijevo Rasų ir Vyslos Vanduočių valdovų nervai-nebeišlaikė. Berhartas Šv. Vladimiras ir parsišlavė vokiečiams-Daugonis-Mieszkas nuėjo Kanoson...

Kaip į tokią priesaikos suaužymą tėvynė ir Krivų Krivačiūnai reagavo mūsų liauduviai, kuršiai, aukštaičiai, eisčiai, jotvingiai, galindai, prūsai, varingiai, žodžiu visa senoviškoji Gudy, Perkūno atnų giminė?

Labai griežtai! Garderikės Rasa nusiduoda lietuvių nepažįstanciai, išskyrus, kai jaitenka šauktis į ekonominės paramos, sudarant delegacijas ar kitais atvejais. Tas pažangus, darbštus tretysis luomas, kaip visada istorijoje, taip ir šiandien, sudaro valstybės ir tautos stuburkaulį ir lemia jų dabartį ir ateitį. Mums rūpintis laikais, tie liaudai tai buvo "laisvieji žmonės", smulkieji bajorai, atleisti nuo žemės dirbimo, gavę teisę nešioti kardę, bet įpareigoti, karui ištikus, stoti Vyties rikiuotėn su savo žirgu.

Štai jau, kai viskas klostasi gerai, kronikos telinksnuoja tik rasų aukščiausio valdančio sluogsnio vardą ir jam priskiria visus laimėjimus.

Tačiau, nespėjus prasišlinkti šimtų metų nuo krikštų/Vladimiro ir Daugonio/katastrofos, rasų vardas Pabaltyje, visiškal išnyksta, o jo vietoj "iš nežinios" atsiranda Lietuviai, gyvenantieji - koks supuolimas - tame pačiame žemės plote!

Kodėl? Atsakymas paprastas. Vardas automatiškai pakito keršto ir pagležos brolžudiškų kovų verpetuose. H. Paszkiewicz pirmas iškėlė nepaprastos svarbos faktą: po Kijevo krikšto rasų vardas nebereiškia tautą, o tikrai "ortodoksų tikybos žmones". Jo labai kruopštūs ir puikiai dokumentuoti įrodymai nekelią nė mažiausių abejonių. Kas dar svarbiau, jis cituoja atsitiktumus, kada Rasos ir Lietuvos sąvokos buvo traktuojamos kaip sinonimai - net iki XIII-XIV a. Tai perelnamo ji vardo keitimasis stadija ir ji eina greta su Lietuvos vardo svyravimais /ž. NL nr. 46-47 "Kada pirmą kartą paminėtas Lietuvos vardas".

A. Gustaitis / TŽ nr. 49 "Lietuvių tautos praeitis" /, apžvelgdamas taip vadintą Lietuvos Istorijos Draugijos 3-o t. 2-ą knygą cituoja J. Jakšto recenziją apie Romoje lotynų kalba išleistą veikalą/Lietuvos vyskupų Romai rašyti laišškai 17-18 amž./ Ten minima, kad kai Lietuva buvo prijungta prie Rusijos po paskutinio padalinimo, rusams parūpo sutapatinti ją su savo imperija ir išbraukti iš istorijos jos buvusį valstybingumą... ir vadinti Lietuvos Didžiąją Kunigaikštiją Vakarų Rusija ar, geriausia atveju, Lietuvos-Rusijos valstybe. Kai Lietuva suplakta su Rusija, tai ji ir įtraukta į Rusijos Istorijos mokslą...

Ne. Man asmeniškai atrodo, kad Moskovitai /rusai/ žinojo ką jie daro. Jie pasinaudojo šiuo sinonimu, kad greičiau susilavintų tikrus rasus ir prikergtų sau jų garbingą praeitį. Tai, atrodo, jiems puikiai psichologinai pavyko. Taigi, dar net 17-18 amž. Lietuvos-Rasos sąvoka bandoma iškasti ir panaudoti. /Bet keno naudai? Maskvos slavų! /

Bus daugiau.

Vėlavos pakėlimas Pabaltiečių diena netoli Sao Paulo. Bendrose iškilmėse dalyvavo daug lietuvių, latvių, estų ir jų bičiulių.

BRAZILIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ

Stasys Vancevičius.

Po antrojo Pasaulinio karo besikūriantios įvairių kraštų lietuvių Bendruomenės iševijoje rado atgarsį taip pat ir Brazilijoje gyvenančių mūsų tautiečių tarpe. Pirmieji Brazilijos Liet. Bendruomenės organizavimo žingsniai nelengvi buvo daugiausia dėl to, kad nepritarė tuometinės kolonijos viršūnės, kurių priešakystovė prieš keletą metų miręs buvęs Lietuvos konsulas Aleksandras Polišaitis, šv. Juozapo lietuvių katalikų parapijos klebonas prelatas Pijus Ragažinskas, Liet. S-gos Brazilijoje pirm. Juozas Čiuvinškas ir kiti.

Didžiausias pokarinių laikų Bendruomenės organizavimo entuziastas buvo, jau miręs inž. Zenonas Bačelis. Nežiūrint visų kliūčių ir "nepritrimų", jis spaudoje ir šalia lietuvių susirinkimuose kėlė Bendruomenės organizavimo mintį ir reikalą. Tik 1958 m. tikslas buvo pasiektas. Brazilijos Lietuvių Bendruomenė buvo suorganizuota. Tam labai daug pasidarbavo tuomet Sao Paulo mieste gyvenęs didelio takto ir stipraus pasiryžimo bei pasišventimo žmogus prof. Stonis. Po didelių pastangų jam pavyko į Bendruomenės organizavimo darbą sujungti visas mūsų lietuviškos veiklos jėgas. Tais metais buvo praversti labai sėkmingai Bendruomenės rinkimai, kuriuose dalyvavo apie 2000 Brazilijos lietuvių. Pirmuoju Brazilijos Lietuvių Bendruomenės Tarybos, kuri buvo sudaryta iš 21 asmens, pirmininku tapo išrinktas dr. Elzbiejus Draugelis. Po kiek laiko pastarajam dėl sveikatos pasitraukus, toliau tas pareigas ėjo Henrikas Valavičius.

Pirmuoju BL Bendruomenės valdybos pirmininku buvo išrinktas Jonas Antanaitis. Sao Paulo lietuvių iš jo daug tikėjosi, bet greitai teko nusivilti. Naujasis pirmininkas nei iš šio nei iš to, po visai trumpo laiko, be jokios rimtesnės priežasties, net valdybos posėdžio nesukvietęs ir nepasitaręs, įteikė Tarybos pirmininkui atsistatydinimo raštą. Tai buvo pirmas Bendruomenei suduotas smūgis. Valdybos pirmininko pareigas perėmė po to prelatas P. Ragažinskas, buvęs vice-pirmininkas, kuris irgi nesugebėjo toliau Bendruomenės išlaikyti. Nuolat vykstančios lietuvių kolonijos tarpe įvairios intrigos ir intrigėlės pribalgė nuslopinti BL Bendruomenės veiklą. Valdybos ir Tarybos posėdžiai pradėjo kaskart retėti ir juose besilankančių skaičius nuolat mažėti. Taip viskas tęsėsi iki veiklos visiško sunykimo.

Keliems metams praslinkus po pirmosios nesėkmės, imtasi žygių Bendruomenę atgaivinti. Čia ir vėl pasirodė nenulstamas entuziastas inž. Z. Bačelis. Nors jau mažesniame mastabe, BL Bendruomenė vis tik pasisekė atgaivinti. Vėl buvo praversti rinkimai, išrinkta Taryba, valdyba ir kiti organizacijos organai. Iki šių metų pradžios Tarybos pirmininkais yra buvę dr. E. Draugelis, H. Valavičius, kun. J. Šeškevičius, J. Čiuvinškas, Z. Bačelis ir J. Lukoševičius. Dabartiniu Tarybos pirmininku yra jaunosios mūsų iševijų kartos atstovas inž. Arūnas Steponaitis. PLB valdybos pirmininkais yra buvę J. Antanaitis, Prel. P. Ragažinskas, Jurgis Sliesoraitis (jau miręs), Juozas Tijūnėlis, Petras Šimonis ir Alfonsas Petraltis. Dabartiniu valdybos pirmininku yra taip pat jaunosios kartos atstovas advokatas Algirdas Sliesoraitis.

Dabartinė BLB vadovybė, smarkiai papildyta jaunosios mūsų iševijų kartos jėgomis, gyvai veikia. Ypatingai darbštus ir nenulstamas dar

bininkas yra v-bos pirm. Algirdas Sliesoraitis.

Besiruošiant Pasaulio Lietuvių Kongresui, kuris įvyks ateinančių metų pabaigoje, čia, pas mus, Pietų Amerikoje (prasidės Argentinoje, Buenos Aires mieste, tęsis Urugvajų, Montevideo mieste ir baigsis Brazilijoje, Sao Paulo mieste).

BLB buvo pirmoji organizacija, kuri atėjo į talką kongreso ruošos darbams ir ji pirmoji surengė didelį vakarą-koncertą rugpiučio 31 dieną. Visas šio vakaro-koncerto pelnas skiriamas kongreso reikálams.

Brazilijos jaunimo kongreso komitetą bendrame pasitarime su Argentina ir Urugvajumi liepos 20-21 Buenos Airėse atstovavo J. Lukoševičius, E. Bereišytė, T. Jočytė ir A. Saulaitis. Rugpiučio 11 Sao Paule vyko aštuntoji mėnesinė jaunimo studijų diena, skirta pusmečio veiklai - III PLJK ruošai planuoti. Liepos 5-7 studijų dienų stovyklėlėje dalyvavo 26 jaunuoliai, nagrinėję platesnes temas: Ką norėtume ir turėtume žinoti apie Lietuvą dabar; kaip išgarsinti Lietuvą ir lietuvių vardą braziluose; nuoseklus veiklos planavimas - BLB tarybos sekr. Alf. Petraltis pokalbis; kaip lietuvių kultūra puoselėjama iševijoje.

Metinę lietuvių, latvių ir estų parodą liepos 19-28 Sao Paulo centre lankė apie 10.000 asmenų. Vakariniame meno programose pasirodė tautinių šokių grupė Nemunas, Liet. Kat. Bendruomenės choras, kun. J. Kidyko mokomos kanklininkės, rodytos Lietuvos valzdų skaidrės. Dvi savaitės po parodos pabaltiečių jaunimas suruošė metinius pietus ir svarstė galimybes rengti bendrą studijų dieną ir kitą tarpusavy bendrauti.

"Žalios girelės" vaikų žiemos stovykloje liepos 8-16 Santa Isabel vietovėje netoli Sao Paulo stovyklavo 51. Po stovyklos jaunieji vadovai pradėjo kursų, ruošdamiesi sekančioms stovykloms.

Iš Kanados Windsor "Aušros" dainininkių koncertas Sao Paule buvo rugpiučio 31 ir Rio de Janeire rugsėjo 1.

KAS PADEDA IR KAS KENKIA IŠLIKTI LIETUVIŠKAJAI IŠEIVIJAI?

/ "Laiškai Lietuviams" - Vacio Kuprio straipsnis, laimėjęs III vietą konkurse /

(Tąsa iš praeito numerio)

IŠLIKIMO POLITIKA

Lig šiol buvo kalbėta apie veiksmus, kurie natūraliu būdu veda prie tautinės bendruomenės išlikimo arba iširimo iševijoje. Kyla klausimas, kokia galimybė yra išlaikyti ją gyvą dirbtinėmis priemonėmis. Kitaip pasakius, ar tautinio išlikimo politika mūsų sąlygose yra galima. Kad išvengtume neaiškumų, norėčiau paryškinti bent kelias sakinius politikos sampratą. Pačia bendriausia prasme politika yra socialinės veiklos organizavimas norimam tikslui siekti. "Organizavimas" irgi yra veikla, tik ji yra šiuo atveju antrinė, o kartais tretinė tikslo atžvilgiu. Kitaip tariant, politika yra visada netiesioginė veikla. Žodis "organizavimas" sako mums, kad ji yra planinga veikla, nors politika skiriasi nuo plano. Paruoštas planas gali būti ir nevykdomas, tuo tarpu politika tol egzistuoja, kol ji gyvenime vykdoma. Politika veikia į paskirus asmenis ne tiesiogiai, bet per bendruomenę, organizaciją ar bent atsitiktinę grupę. Tinkamiausia organizacija politikai reikštis yra valstybė, bet ji nėra būtina. Politikai vykdyti neužtenka turėti tik sugebėjimų, reikia turėti savo žinioje ir galioje bent vieną iš socialinių jėgų, nes kaip fiziškai pasaulyje, taip ir visuomeniniame tvarkinga veikla neįmanoma be jėgos. Tam reikia 1974. IX. 11

lui galime panaudoti šias socialines jėgas: fiziškai socialinę, ekonomiškai socialinę, intelektualiai socialinę ir emociškai socialinę.

Taigi, jei kuris iš mūsų visuomeninių organizacijų vadovaujančių veiksmų panorėtų vesti tautinio išlikimo ar bent tautinės kultūros politiką, kiltų pirmas klausimas, kurias iš šių socialinių jėgų jis turi savo dispozicijoje? Čia jis sutiktų pirmą didžiausią kliūtį, nes patirtų, kad jo rankose jos labai silpnos. Iš jų visų pirmą tektų remtis emocija jėga, tai yra, apeliuoti į bendruomenės narius, kad jie rodytų gerą valią. Ekonominė mūsų jėga yra silpna, bendruomeniniam reikalui teturime LF palūkanas ir nedideles aukas. Intelektualiųjų gal ir būtų, bet jos turi būti paklusnios politikos kūrėjui ir tinkamos socialiniam uždaviniui. Fiziškai socialinės jėgos iš viso neturime. Taigi mūsų bendruomenės politikas nėra pajėgus nei priversti, nei pinigais pavilioti, nei pajungti intelektualines pajėgas norimam tikslui siekti. Nežiūrint tokių nepalankių sąlygų, mūsų bendruomenei reikalinga turėti kultūrinio veikimo bei tautinio išlikimo politiką. Reikia pripažinti, kad tokią politiką mes bent iš dalies turime!

Kokie pagrindiniai mūsų bendruomenės politikos uždaviniai turėtų būti? Visų pirma reikia siekti tobulesnės bendruomenės organizacijos. Centralizuotos ir decentralizuotos

tos veiklos suderinimas turėtų būti pagrindinis šios politikos rūpestis. Apskritai, mes turime nemažą individualios veiklos pavyzdžių, kuri, deja, nėra bendruomenės kaip organizinio vieneto dalis. Ypač reikėtų gerai suorganizuoti informacijos rinkimo ir teikimo centrus ir padalinius. Centriniai organai turėtų surasti esamoms organizacijoms (ypač jaunimo) bendruomenei naudingą darbo. Mūsų lietuviškas švietimas ir kultūrinė veikla yra veik visai nepriklausomi nuo centrinių bendruomenės organų. Tai nėra sveikas reiškinys, bet šeimnininkas yra tas, kas dengia išlaidas.

Bendruomeniniame gyvenime iškyla vis naujų sudėtingų, bet kartu ir opių klausimų. Tam reikalui reikėtų sudaryti specialias komisijas, į kurias įeitų gerai pasiruošę šiam klausimui spręsti asmenys ir tik nuodugnai ir visapusiškai apsvaustę rekomenduotų vienokį ar kitokį sprendimą. Tuo būdu būtų bent iš dalies išvengti nuostolingi ginčai, virtę nekultūringais barniais.

Kaip kiekvienas bendruomenės narys, taip ir vadovaujantis didžiausią klaidą daro tada, kai galvoja esąs neklystantis. Kas dirba, įgyja teisę klysti. Jei klaidą priimtume kaip gyvenimo mokytoją, o ne kaip teismo liudytoją, mūsų bendruomenės gyvybė būtų daug tikresnė. Bet šito politikos keliu nepasieksime. Čia reikia to, ką pradžioje šio rašinio minėjau, kad mūsų bendruomenę sudarytų intelektualios, valingos ir kilnios asmenybės.

Pabaltiečių parodoje Sao Paulo miesto centre Kristina Valavičiūtė aiškina lietuvių skyriaus rodimus lankytojams, kurių liepos 19-28 dienų laikotarpyje buvo virš 10.000. Uždarymo metu tautinių šokių ir dainų programą sekė apie 2.000 žiūrovų. Nuotrauka A. Saulaičio

KULTŪRINIS PUSLAPIS

Tadeusz Czackis

UŽMIRŠTAS AUTORIS

XX a. d. Lietuvos galė-
jo išmaltinti 27 ml. žmonių
-tvirtina lietuvių užmirštas,
lenkų istorikas Tadas Čac-
kis / Czacki /, 1786 m. iš-
leides Ukrainos ir Gudijos
hidrografinį žemėlapi. Savo
raštuose nemažai naudoja
Lietuvos istorinių temų,
šiuo laiku lietuvių moksl-
ninkų yra primirštas, net
neminiamas Encyclopedia Li-
tuanica.

Turbūt prof. Vaclo Biržiš-
kos duotame rašinyje apie
T. Čackį Lietuvių Enciklope-
dijos IV, 137 psl. skaitome:
"Nuo 1792 pradėjo rinkti i-
storinę medžiagą. Poricke
surinko didžiulę biblioteką,
su daugybe rankraščių, ku-
riais pasirėmęs išleido stu-
diją O litewskich i polskich
prawach 1800-1801, kur pa-
kartojo ir 1529 m. Lietuvos
Statuto tekstą su savo aiški-
nimais, šiuo veikalu pradė-
jęs Lietuvos Statuto ir Lie-
tuvos teisės mokslinį tyri-
nėjimą, nors jame buvo ne-
maža ir stambių klaidų. Dėl
daugybės ten duotų žinių iš
Lietuvos praeities D. Poška
jį labai vertino ir jam lietu-
viškai parašė eilėraščių-Gro-
mata pas Tadeusza Czackia,
o 1909 J. Šliūpas Lietuvos is-
torijos III t. išspausdino pa-
gal Čackį Lietuvos Statutą,
pakartodamas ir dalį Č. pa-
aiškinimų / už tą darbą L U
teisų fakultetas suteikė dr.
J. Šliūpui garbės daktaro
laipsnį".

J. Deivėkė verstame ir
Alplaterio spaudai pareng-
tame, 1971 m. Čikagoje išleis-
tame darbe "Didžiosios Lie-
tuvos Kunigaikštijos 1529
metų Statutas", bibliografi-
nėje rodyklėje pažymėtas
šis T. Čackio veikalas. Bet

tatal nepagilina lietuvių ži-
nojimo apie jį, nes minėta
darba kažin ar kuris mūsų
istorikų yra aptaręs. Ne
visi bus matę, juo labiau,
apie jį nieko nežino, "šlaip
sau" žmonės.

Retame leidinyje, tikroje
bibliografinėje retenybėje,
1891 m. spausdintame Til-
žėje, Prūsijoje, yra ver-
tingas straipsnis, 27 ir 28
psl., užvardintas Tadeusz
Czackis. / Apie "Varpą"
skaitykite LEXXIII t. /
Jame yra vertingų žinių. Be
kitko, Lietuvos žemėms
laiko ne tik Žemaitiją, Vil-
niaus vaivadybę, Trakų va-
vadybę, bet ir Naupilio/Na-
garduko/, Lietuvos Brastos
vaivadybę, Pilsno pavietą,
Minsko vaivadybę su Reči-
cos ir Mozyrio pavietais,
Mstislavo vaivadybę, Vid-
borės/Vitebsko/vaivadybę,
Palatvijo/Polocko/vaivady-
bę, Inflantų žemes.

Vien šiuose pavadinimu-
se yra lietuviams jau pa-
mirštų vardų: Naupilis, kurį
dabar vadina Naugarduku.
Lietuviškai Brastą dabar va-
dina Lietuvos Brasta/okup-
Lietuvoje teledžiama var-
tofa Brestas/. Gražus var-
das Vidborė, dabar lietu-
vių suslavintas į Vitebską.
Palatvija dabar vadinamas
Polockas. Vakarinės Vidbo-
rės rėdybos vietinių gyven-
tojų latvių vadinamos In-
flantuzeme.

"Varpo" popieris per
virš 83 metus pagelto, ai-
žėja, greitai trupa, lūžta
skyla. Padaryti atspaudai,
deja, neaiškūs. Gal koks
labdarys norėtų pakartoti
leidimą? Kelių metų "Var-
pas" įrištas viename tome.
Kęstutis Gardinas

T. Czackis tarp kitų raštų
parašė ir dvi knygas, nagri-
nėjančias lietuvių teldavys-
tę: "1/ Apie lietuvišką ir len-
kišką tiesą, jų dvasla, šaltini-
sutarimą ir t. t. 2/ Artie-
sos rymiškos buvo pama-
tu tiesų lietuviškų ir len-
kiškų. Rašydamas pirmąją
išnagrinėjo apie 800 raštų
įvairiomis kalbomis. Daug
aprašymo ūkininkavimo,
švietimo, modžiojimo pre-
kybos, zoologijos, botanikos
ir t. t. Pridėta ir lenta su iš-
skaičiavimais, kiek kiekvie-
noje vaivadyje yra žemės,
kiek galetų sutilpti žmonių
trečdalį išdirbant ir pan.

Tvirtina, kad jei Lietuva
būtų apgyvendinta kaip to
meto Belgija, tai joje bū-
tų 28.747.400 žmonių. Nu-
sistebi, kaip pas mus tiek"
dukos žemės yra, kad laiko-
me pievomis tokią-eme, kur-
olės negali papjauti, kad lo-
mose nekasama ravų, nesė-
jame dobilų, nevelsime so-
dų ir t. t." Čackis savo raš-
tuose niekad nerašydavo,
kad Lietuva yra tai nuokam-
pis Lenkijos, kaip kiti lenkai
darė.

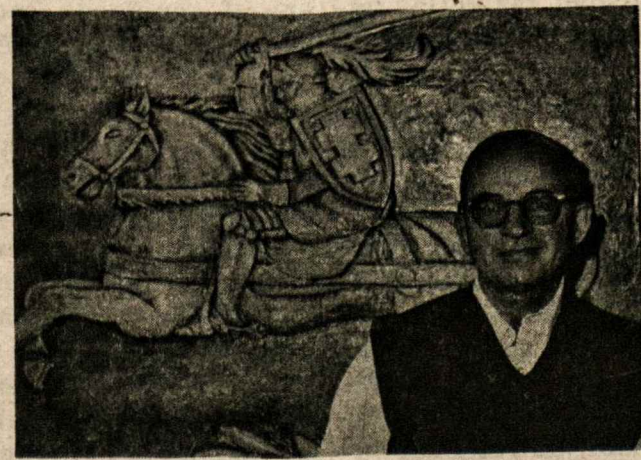
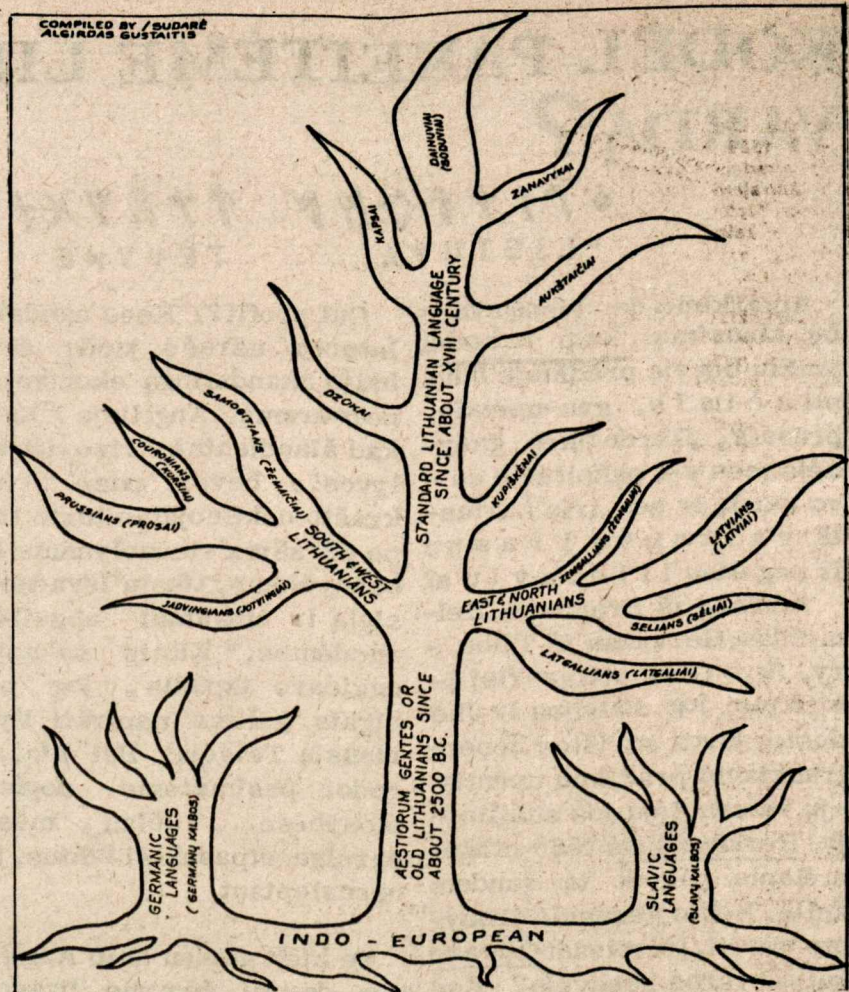
Dalis Lietuvos.

	I.	II.	III.	IV.	V.
	Skaityti myliu.	Skaityti va- laku (kelni- ku).	Skaityti ga- linčių išmi- žmonių, kad trečdalis Lietuvos būtų išarta.	Skaityti ga- linčių išmi- žmonių, kad pusė Lietuvos būtų išarta.	Pasė žemės ant laukų valakus (kelni- ku).
Žemaitija	700	119,700	1,197,000	1,915,200	59,850
Vilniaus vaivadybė	1,350	230,950	2,308,500	3,693,600	115,425
Trakų vaivadybė	1,050	179,550	1,797,500	2,872,800	89,775
Naupilio vaivadybė (Novogrodzkie)	900	153,800	1,539,000	2,462,400	76,950
Lietuviško Brasto vaiv. (Brestkie lie- tewskie) ir Pilsno pavietas	1,300	222,300	2,223,000	3,556,800	111,150
Minsko vaivadybė su Rečicos ir Mo- zyrio pavietais	1,950	333,450	3,334,500	5,335,200	166,725
Mstislavo vaivadybė	750	128,250	1,282,500	2,052,000	64,125
Vidborės vaivadybė (Vitebskie)	750	128,250	1,282,500	2,052,000	64,125
Palatvijo vaiv. (Polockie województwo)	1,000	171,000	1,710,000	2,736,000	85,500
Inflantų žemės*) vaiv. (Inflandzkie)	240	41,040	410,400	656,640	20,520
Viso labo:	9,990	1,708,290	17,082,900	27,332,640	854,145

JAUNIMUI prīmename,
kad Kan. Liet. Bendruome-
nės švietimo komisija dar
1973 m. pabaigoje yra pas-
kelbusi jaunimui 16-24 m.
amžiaus straipsnių į bet ko
kios lietuviškus laikraščius
bei žurnalus rašymo kon-
kursą, tam tikslui skirdama
tris premijas: \$75, \$50, \$25.
Premijas laimi daugiausia
straipsnių parašiusieji. Į
konkursą įeina straipsniai,
spausdinti lietuviškoje spa-
udoje 1973 m. lapkr. 30 d. ir
1974 m. gruodžio 31 d. la-
kotarpyje. Straipsniai tur i
būti ne trumpesni kaip 200
žodžių Norintieji konkurse
dalyvauti turi pasiūsti straip-
snių iškarpas, nurodant lai-
kraščio pavadinimą, datą ir
nr. arba patį laikraštį KLB
švietimo komisijai iki 1975
m. sausio 30 d. Iškarpos ir
straipsniai, autoriams pa-
geldaujant, bus grąžinami.

KLB švietimo komisija
SUSKAMBUSIOS STYGOS,
Kristijono Donelaičio Aukš-
tesniosios Lituanistinės Mo-
kyklos Moksleivių Metraš-
tis 1973-74 Mokslo Metai, -
tai jaunųjų įvairiomis temo-
mis pasisakymai, jų kūryba,
nuotraukos, piešiniai.

Išleista Čikagoje, mece-
natai Kostas Ramonis ir Da-
nutė Varanackienė.

Rašytojas, žurnalistas, Lietu-
vos žemėlapių sudarytojas -
Algirdas Gustaitis.
Daumanto Čibo nuotrauka.

Lietuvių kalbos medis,
pagal, ir iš Algirdo Gus-
taičio veikalą 200:000,
000 and Lituanica, 1971 m.
išleista JAV Bendruo-
menės Jaunimo skyriaus
Los Angeles, Cal.
Leidinyje buvo labai
teigiamai įvertintas lie-
tuvių ir latvių spaudos.
Jei kas turi iškarpų iš
kitos spaudos, autorius
norėtų sužinoti. Laida
senai išbaigta.

AUKSINIS RUDUO IR EUROPOS TEATRAI

Straipsnis tęsia per keliojimą laikraščio laidą, todėl šiek tiek supažindiname skaitytojus su
autorius asmenybe. Aktorius J. Kaributas gyvena Kalifornijoje ir nuo 1954 metų dirba Holly-
woodo filmų pramonėje kaip korespondentas ir recenzentas. Lietuvių veikloje žinomas kaip
daugelio dramų veikalių režisierius. (Balsuota Birželis, Mokyklos draugai, Šv. Kazimieras ir kt.).
Lietuvoje dirbo Miltinio, Dauguviečio dramų studijose ir nuo 1940 m. Kanno valstybiniame
dramos teatre kaip aktorius. Vėliau studijavo žurnalistiką VDU-te. Praeitų metų rudenį lankėsi
Lietuvoje.

Pradžią nr. 34 (2112).

PORA VALANDŲ UŽKULIS

Baigus spektakliui, nutariau, kad reikia gi pasveikinti;
buvusius, studijos kolegas ir kitus vaidintojus. Semėnogi
lydimas pasikeliu į antrą aukštą, kur grimokambariai. Ne-
bevaidinusių paskutiniame veiksmo, susitinku jau beel-
nančius per koridorių namo. Sveikinu Zolną. Šiltai per-
simetėm po keletą sakinių su Kupstaite ir juos išgiriu už
taip gerai suvaidintus tėvų vaidmenis. Ir padarautai visai
nemeluotai, nes juodu iš visų aktorių savo gera, širdinga
vaidyba išsiskyrė. Po keletos malonių sakinių pasibeldžiu
į J. Kavaliausko grimokambario duris. Įeinu. Ten randu
dar Kernagį ir keletą iš jaunųjų, man nepažįstamų. Vieni
jau persirengę, kiti dar grimą besivalo nuo veido. Nežiū-
rint to, tuojau atsiranda stipresnės ir užkandos. Prasi-
deda įdomus pašnekesys, kuris užkliūva ką tik matytą
spektaklį. Jiems aš anei kiek nesivaržydamas išskioju sa-
vo nusivylimą. Jie kiek nusiskundė režisoriaumi, kurio be
abejo turėjo paklusti. Suprantama, kitaip ir negali būti.
Toliau pereiname prie juos labai dominančios temos Ame-
rikos lietuvių teatras. Jie su labai dideliu smalsumu iš-
klaušė pasakojimų apie mūsų veiksmingą, teatro laiko-
tarpį, kuriame taip gaivalingai mūsų lietuviškas teatras
reiškėsi. O ir apie dabartį, kai teatrą galima laikyti jau
vėžiu sergantį ir tvirtinti jo nebeilgą gyvenimo laikotarpį.

Buvo vidurnaktis, kai parsukubėjau į viešbutį. Skubu
rengtis ir skubiai žengiu į vonios kambarį, kur mano nu-
stebimui, randu per lubas bėgantį vandenį. Kiek susirūpi-
nu ir norėjau pranešti, kad patikrintų kas gi čia suge-
do, bet jau buvo vėlu. Tad kritau į lovą, pergaltodamas,
kad neverta. Jei jau sėms lovą vanduo, tada jau tikrai
šauksiuosi. Taip nusprendęs, kietai įmigau.

MILERIO "KAINĄ" PAMAČIUS

(Dviejų veiksmų drama, vertė Sirijos Gira)
Nežliūrint, kad į spektaklį kvietimas, bet einu kiek nė-
4 psl.

JUOZAS KARIBUTAS.

visus trūkumus ir gyvenau su jais kartu.

KAUNĖ "BARBORA RADVILAITE"

Dargana ir miglos supa laukus, per kuriuos mūsų leng-
va mašina rieda Kauno link. Kelyje labai mažai prava-
žiuojančių. Kartais su arkliuku senukai susikūprinę ra-
tuose, vėjo nužvarbinti, rieda asfaltuotu keliu. Arkliotrau-
kiami ratai, atrodo, kad tik čia užia ir pasagos atsimuša-
mos iš asfalto grindinių išduoda aštrius, smulkius aidus.

Laukais visu grožiu eina ruduo. Liuokteli išsigandęs
zuikelis skersai kelią ir tik nepakliūna po automobilium.
Jis visai nejaucia, kokį ilgę savajam kraštui širdyje ve-
žuosi... Retkarčiais persimetam po žodį su palydovu.
Mūsų šoferis nekalba lietuviškai. Mūsų važlavimo tiks-
las ne Kauno pasižiūrėti, o scenoje "Barborą Radvilaitę"
pamatyti.

Išnyra Kauno panorama. Nėra taip jau toli: tik pustu-
čios valandos kelio. Buvusiu Ukmergės plentu važiuojam
per priemestį. Niekur nebeatpažįstama. Gerokai į pava-
karius.

Štai ir Laisvės Alėja, atgavusi savo senąjį vardą. Lyg
garbės sargybiniai, išsiriškiavę tos pačios liepų eilės. Jos
dar rudens nepaliestos ir visos vienodai žalios.

IŠ SCENOS "BARBORA RADVILAITE". - Šantašas dėl karūnos: Radvila - L.
Zeldius, Barbora - R. Stailiūnaitė, Dailininkas - V. Šinkariukas, ir Radvila
Juodasis - A. Voščikas.
Foto Aug. Pajarsko.

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

LIETUVOS STATUTAS

1588 metų Lietuvos Statuto titulinis lapas

Bendru Lietuvos Statuto vardu vadina trys (1529, kūrė, po to įkūti) įodinį maišą drauge su žūnim, gais-
1566 ir 1588 metų) feodalinės Lietuvos valstybės įsta-
tymų sąvada, vienas po kito raišyti, papildyti ir tobu-
dinti. Antrajam statutui įmetė suelina keturi žiniai m-ty,
Lietuvos Statutas dominio ir feodalinės istorikus, teisi-
ninkus ir kalbininkus. Apie jį parašyta kelios dešimtys
straipsnių ir studijų. Mokslininkų susidomėjimas visai mu,
negu prieš aukštesnio luomo arba socialinės padė-
suprantamas, nes statutas — žymiausias XVI a. ne tik
Lietuvos, bet ir visos Rytų Europos visuomeninės min-
ties paminklas. Statutas apima valstybinę, civilinę ir
baudžiamąją teises. Jame galima išskirti pažangiasias
ano meto pažiūras į valstybę, vaidovą ir piliečius.

Kas gi galėjo būti pažangaus santvarkoje, paremtoje
baudžiava ir ją įteisinsiais įstatymais! Šį klausimą ga-
lima papildyti kitu platesniu, būtent: kam minėti ir
branginti valstybės atsiradimą, jeigu ji atsirado kaip tur-
tingųjų irankis išnaudoti ir engti darbo žmonėms! Šian-
dien Australijos aborigenai tebegyvena pirmąsias
bendruomeninės santvarkoje, kurioje nėra išnaudotojų
ir išnaudojamųjų, tačiau jų santvarka sukelia mums ne
susijavimą, o pasibaurėjimą. Nerasime, kad ir labau-
siai atsilikusiose kapitalistinėse salyse skurstančių žmo-
nių, kurie panorėję gyventi taip „laimingai“, kaip gy-
veno Australijos aborigenai. Istorija mums duoda žmo-
nijos pažangos supratimą, paneigdamą mistinę amžino
gerio ir blogio koncepciją.

Feodalinė Lietuvos valstybė, vadinta Lietuvos Didžia-
ja Kunigaikštyste, ir jos įstatymai nebuvo gėdingas ne-
susipratimas arba piktos dvasios išmisas, kurį reiktų
kukliai nutylėti. Krikščionių religija ir feodaliniai val-
stybinės teisės įstatymai skelbė, kad valstybė ir jos val-
džia su monarchu priklauso nuo dievo valios. Lietuvos
Statuto autoriai šį teiginį atmetė. Trečiojo sta-
tuto įžangoje, skirtoje karaliai ir bajorams, kancleris
Leonas Sapiega aiškino leidžiamų įstatymų reikšmę. Jis
rašė: „Buvo tokie laikai, kai žmonių visuomenėje, kuria
mes vadiname respublika, valdovai ir karaliai ne kokių
nors rasių teisyne arba statutu, o tik savo nuožūria
ir išmone žmones valdė ir savo valdžią grindė. Tačiau
težiūrėdami vien savo naudoms bei ta linkme veikdami,
dažnai jie nukrypdydavo nuo jiems uždėtų pareigų ir
visiems bendrais reikalais mažai tėsirūpindavo; dėl to
taip ir atsitiko, kad žmonės, baurėdamiesi šiuo pa-
vartimu bei valdžia ir vadindami juos ne valdovais, o
tironais, tikėtai vien statutu ir rašytiniu teisyne visą
sąaugumą ir respublikos gerovę grindė. Taigi štai kodėl
įmintingasis graikų filosofas Aristotelis yra pasakęs,
kad bellia, arba, kaip mes sakome, laukinis žvėris,
viešpatauja ten, kur žmogus vien savo nuožūria viešpa-
tavimą grindžia, o ten, kur vieška teisyne arba statu-
tas, ten pat dievas viską valdo.“ Teisė esanti tikras
protas ir taikloji žmogaus išmintis.

L. Sapiega statuto įžangoje propagavo teisinės val-
stybės idėją. Panašias pažiūras į valstybę ir į teisę vė-
liau išplėtė Tomas Hobzas (1588—1679), žymus anglų
filosofas materialistas. L. Sapiega atmetė mintį apie an-
gaminę valstybės priglįmį, valstybės ir piliečių santy-
kius pagrįsdamas protu. Dievo vardą jis paminė tik
etinė, dorovinė, bet ne teologinė prasme. Valstybė ir
valdovai jam nuo dievo nepriklauso. Jo pažiūros pri-
skirtos prie pačių pažangiųjų renesanso epochos vi-
suomeninių pažiūrų. Lietuvos Statutą lyginant su kitų
to meto valstybių teisyne, lengva išsiskirti jo prana-
šumą.

Remiantis Lietuvos Statutu negalima buvo nubauti
eretik, nes jame nėra straipsnių, pagal kuriuos galima
apkaltinti žmogų įžeidus dievą arba bažnyčią. Baudžia-
ma tik už bažnyčios užpuolimą ir apiplėšimą. Pravartu
prisiminti ateisto Kazimiero Liščinskio bylą. Jį kaltinant,
buvo remiamasi ne įstatymu, o sofistika: esą, Lietuvos
Statutas numatęs baudimą už karaliaus teisės pažeidimą
valdovo, įžeidimą, o teisiama šis įžeidimas, pasaulio
valdovų, daug aukštesnių už karalių, todėl turis būti
aukščiausiu baudime baudžiamas. Pažangieji to meto
Lietuvos žmonės rėmėsi statutu ir gynė K. Liščinskį.
K. Liščinskį reikšmingai teko išgąbenti iš Vilniaus
į Varšuvą, ten nuteisti ir nužudyti.

Statutas mums įdomus ne tik renesansine savo dvasia,
be, ir faktine medžiaga, kuri gali būti panaudota lietuvių
papročių teisės dalykams išaiškinti. Papročio teisė —
liaudies kultūros dalis — ištikima tokio pat likimo, kaip
ir tautosaka. Niekas jos nerinko ir neužrašinėjo. Kas iš
jos pateko į Lietuvos Statutą, tą reikia branginti, kaip
ypatingos vertės paminklą. Susipažinkime bent su tuo,
kas atrodė vertingiausia.

Statutas skiria mirties bausmę už pasikėsinimą į val-
dovą gyvybę; jei tarnas ar baudžiaininkas užmuš savo
poną, — jam mirtis, sukupojant į keturias dalis. Ir
vis dėlto tai nėra pati sunkiausia bausmė. Statutas sun-
kiausias bausmę skiria už tėvo arba motinos nužudymą,
nepaisant, kurio luomo žudikas bebūtų. Statute sakoma,
kas tėvą arba motiną užmuš, numarinas badu arba kaip
nors kitaip atims gyvybę, tas netenka gyvybės, viso
turto ir garbės. Tokiam reikia skirti patį gėdingiausią
mirtį; vedtioli po turgaus aikštę ir replėmis žinauti jo

L. Sapiegos herbu papuoštas 1583 m. Lietuvos Statutas

syti labai įdomų pranešimą apie higienos ir medicinos
dalykus Lietuvos Statute. Lygindamas su kitų tautų
teisyne šis klausimas esama medžiaga, pranešėjas,
pats būdamas medikas, priėjo išvadą, kad Lietuvos Sta-
tutas straipsniuose apie pamišėlius, išprievartavimus,
naujamųjų žudymą arba jų pameitimą remiasi labai tur-
tinga medicinine patirtimi, pralenkiančia daug senesnes
tautas ir valstybes.

Lietuvos Statute nėra straipsnių apie kerėtojus, ra-
ganas ir panašius, prietariais paremtus, dalykus. Ragau-
gautyčiai atsirado vėliau, po reformacijos nugalėjimo
išvispatavus katalikiškajai reakcijai. Visuomeninių pa-
žiūrų istorijoje Lietuvos Statutas užima reikšmingą vie-
tą ir mums belieka tą vietą jam pripažinti.

J. JURGINIS

ALGIMANTO

ŽOLININKAI

Besisielaujant mūsų priau-
gančios kartos problemoms,
bandant išvėlyti ir pajaušti
visą tą aplinkos įtaką, kurią
jaučia ir kurioje turi gyventi
lietuviškasis išeivijos jauni-
mas, bendrinės išvados ne-
būtų jau taip šviesios. Tiesa,
brandžių pragiedrulių kasdien
matome, gėrimės šauniais
atskirais pavyzdžiais, bet ne-
derėtų ignoruoti ir visai ne-
matyti visų tų pavojų, kurių
saldžios (iš šaltio stebint)
pinklės tokios realios ir kas-
dieninės. Taip pat tiesa, kad
jauniesiems pasiekus akadė-
minį amžių, tėvų įtaka darosi
visu daugiau ribota ir mažiau
paveiki. O tos visos mados,
natūralios ir dirbtinės, nau-
joviški papročiai ir savotiš-
kai skirtinga kai kurių nusi-
stovėjusių normų interpreta-
cija, dažnai lengvai prilimpa
prie pakankamai nesubrendu-
sių (fiziniai ir dvasiniai) jau-
nuolių kūnų ir sielų. Yra at-

vejų, kai tėvai yra savotiškai
rezignavę ir palikę visą liki-
mą valiai ir atsitiktinumui,
bet ar gali tokios kaltinti, kai
jiems niekas nepadeda, nei
jaunimo organizacijos, nei,
pagaliau, religinės mūsų ins-
titucijos. Marijuanos rūky-
mas plinta (jauneklant apie
paprastą tabaką), tas pats su
alkoholiniais gėrimais, iš
paskos seka jau žymiai lais-
viau ir liberaliau supran-
tamas visos eilės seksualinių
nusiteikimų labirintas. Šiose
visose srityse mūsų jaunimas
paliekamas beveik be jokio
moralinio vadovavimo, nuro-
dymų, įtikinėjimų ar bent mi-
nimalaus supažindinimo su
viso to išplaukiančiomis pa-
sekmėmis. Nebuvo ir nėra
pervėlu ką nors daryti. Ge-
rai gal ir būtina nagrinėti
organizacijų struktūrą ir ide-
ologiją, neatidėdina ir supa-
žindinimas ar net ir gilesnė
introdukcija tiesų ir teisių
lietuvių tautos aspiracijų, bet
negalima pateisinti trečiojo
lieto dėsio skyrimo proble-

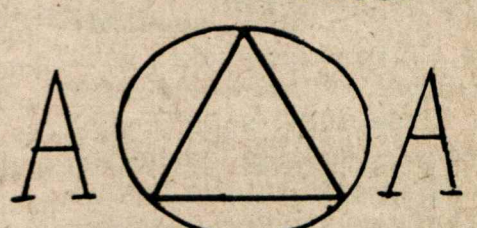
moms, kurios degina ir var-
gina mūsų jaunuosius kasdien
ir čia pat. Būtų naivu, gal net
pragaištinga galvoti, kad visa
susitvarkys savaime, be jo-
kios pašalinės pagalbos. Gal
ir taip, bet tik dalinai ir iši-
samoninus, kad teks skaityti
su nuostoliais, gal net ir
nemažais.

Gal ir būtų galima šiek tiek
džiaugtis, kad visumoje žvel-
giant, narkotikų vartojimas
čiabuvio jaunimo tarpe lyg ir
mažėja. Jei tai tiesa, tai tas
lygiai lietuviškąjį
daržą. Bet, kita vertus, iš
privatios investigacijos ir
tokių pat stebėjimų spren-
džiant, „žolės“ rūkymas mūsų
jaunimo tarpe vargiai ar ma-
žėja. Tai realus ir nelabai
džiaugsmingas priminimas
sau ir kitiems.

„Žolė“ labai nesunkiai in-
filtruojama visur ten, kur tik
vyksta mažesni ar didesni,
organizaciniai ar privatūs
susitelkimai. Kai kur, vyres-
nieji nuododa, kad nemato,
negirdi, ar nežino kas vyksta
aplinkoje. Vargiai ar toks el-
gesys gali būti laikomas po-
zytyviu sprendimu.

Bus balsų tvirtinančių, kad
ir šio rašinio žodžiai yra pa-
diktuoti balmės ar isterijos,
nes, esą, tikroji situacija ne-
santi jau taip bloga ir išėjusi
iš normalių vėžių... Kągi,
tebūna ramūs ir palaiminti
ramieji, tačiau ir toliau no-
rėtųsi tvirtinti, kad nieko ne-
veikimas, neužsiangažavimas
šioje srityje, artėja prie ka-
tastrofinių dimensijų, ar net
kai kuriose šeimose tikrų
tragedijų. Ellė peranksti ir
beprasmingai žuvusių (miru-
sių, jei taip geriau skamba)
jaunuolių. Tiek Kanadoje, tiek
ir JA Valstybėse, geriausiai
liudija reikalo rimtumą. „Žo-
lė“ tėra tik pradžia.

KAS YRA ALCOHOLICS ANONYMOUS?

Jeigu geri ir gali gerti-tavo
reikalas. Jeigu geri, bet ma-
tai, kad gėrimas tave žlugdo
ir nori nustoti gerti- mūsų
reikalas.

Skambink dieną ar naktį AA
Tel. 521-2185.

Jei nori lietuviškai kalbėti — skambink
darbo valandomis 489-5391 (klausk Leo);
o vakarais namų tel. 366-2548 arba 277-7868
(Pavardės sakytį nereikia)

ŠV. KAZIMIERO PARAPIJOS ISTORINIAI METMENYS

Spausdiname Montrealio lietuvių, susijusių su Šv.
Kazimiero parapija, istorinius įvykius, kaip yra paruošę — būda-
mas vikaru-kun. Jonas Gaudzė.

30 —

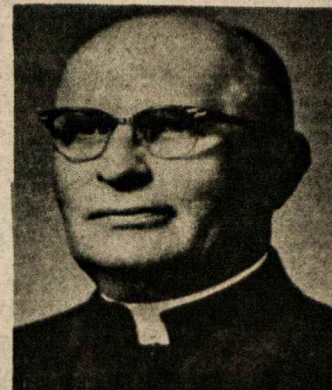
1924 m. balandžio mėn. 6 d. buvo sušauktas metinis para-
piečių susirinkimas: aptarti bėgamus reikalus ir išrinkti nau-
ją par. komitetą.

"Susirinkimą atidarė kun. J. Daknys su malda. Klebonas pa-
aiškino vienybės svarbą ir komitetų priedermes, jog jie yra
parapijos atstovai ir tarpininkai tarp klebono ir parapijiečių,
taip pat pagalbininkai parapijos reikalų vedime. Paaiškino apie
veikiančius įstatymus Montrealio arkivyskupių, butent: jeigu
klebonui komitetas yra tinkamas, gali pasilikti taspats. — Iš-
stojus vienam nariui ilgesnį laiką išbuvus komitete, buvo pa-
siūlyta darinkti du nariai prie pernykščio komiteto. Kandida-
tais buvo pasiūlyti: V. Kajeckas, J. Arlauskas, J. Paznokaitis,
P. Savickas, J. Girdauskas ir Martinaitis. Prieš balsavimą A.
Stasaitis paprašė balsą kalbėti, jam buvo leista, kadangi jis
pradėjo kalbėti ne tuo klausimu (apie atstatymo tarno J. Les-
levičiaus), jam balsas buvo atimtas, bet jis nenustėjo kalbė-
jės. Tuomet klebonas J. Daknys pasiėmęs knygas išėjo iš sa-
lės, praslinkus valandai, kada triukšmas nutilo, grįžo atgal ir
pradėjo komiteto kandidatų balsavimus: už V. Kajecką 27 bal-
sai, prieš 120 balsai; J. Arlauskas 57 už—93 prieš; J. Pazno-
kaišis 106 už—6 prieš; J. Girdauskas 127 už—21 prieš. Suska-
čius balsus komitetas buvo išrinkti J. Paznokaitis ir J. Gir-
dauskas. Reiškia, 1924 m. į parapijos komitetą įėjo: komiteto
pirmininkas klebonas J. Daknys; sekretorius J. Pundžius; re-
vizijos komisijon A. Vaškevičius, J. Mileris ir P. Dubauskas;
kasos globėjai S. Plioplys ir M. Buzas; vice-pirmininkai: J.
Paznokaitis ir J. Girdauskas."

Vos išbuvus du mėnesius šv. Kazimiero lietuvių parapijos
klebonu, kun. J. Daknys buvo priverstas parašyti gana stiprų
laišką šv. Trejybės vienuoliams, juos perspėdamas, kad ne-
viliuotų parapijiečių pas save.

"1924. 5. 27. Gerbiamieji Trinitarai, — Žmonės, kurie pri-
klauso mūsų parapijai, ateina pas mane ir sako, kad Jūs Tė-
vai darote stebuklingus gydymus ir net galite kalbėti kitomis
kalbomis. Viena mūsų moteris buvo atėjusi pas mane su ypa-
tingu reikalavimu, kad duotiau jai leidimą dėl jos sergančios
reumatizmu motinos, kuri būtų Jūsų aprūpinama. Jeigu Jūs
Tėveliai tikrai esate apdovanoti viršgamtinėmis galiomis ir
norite padėti vargšams bei ligoniams, Jūs tai galite daryti,
1974. IX. 11

Kun. Juozas Daknys, Šv. Kazimiero
parapijos klebonas 1924 ir 1925 m.

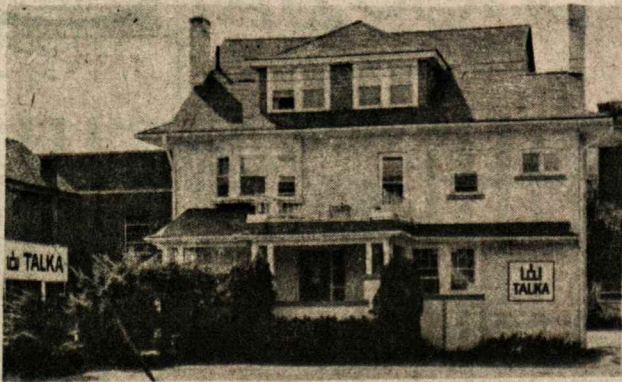

bet jeigu Jūs norite rūpintis tų žmonių dvasiniais reikalais
ir teikti jiems sakramentus, iš mūsų pusės bus Jums pasi-
priešinimas, — ne. Lietuviai priklauso lietuviškai bažnyčiai,
lenkai—lenkų, tai jau yra toks Montrealio arkivyskupo patvar-
kymas. Kun. J. Daknys."

Prie naujo klebono, birželio 15 d. buvo suruoštas parapijos
piknikas ir buvo gauta gryno pelno \$ 193. 35. Vėliau, tą pačią
vasarą, buvo suruoštas "Tombolas". Tais laikais, tokius
"Tombolus" ruošdavo beveik visos parapijos, parkų aikštėse.
Kun. J. Daknys iniciatyva, pasitarus su parapijiečiais, šv. Ka-
zimiero parapija suruošė "Tombolą" rugpjūčio mėnesyje; iš-
sinuomavo vietą prie Delormier ir Ontario gatvių kampo ne-
dideliame parke, — šalia buvusios rusų bažnytelės, kurią norė-
jo lietuviai pirkti prie kun. S. Kučo. Pagal kitų parapijų daromą
pavyzdį, toje aikštėje buvo pastatyti stalai (su dengiančiais
stogeliais), ant kurių išdėstydavo visokius parduotuvai daik-
tus, toliau sukdavosi visoki laimėi išmėginti ratai, grodavo
orkestras. Tas "Tombolas" vyko tikrai vakarais per tris sa-
vaites. Žmonių ateidavo gana daug ir atrodėdavo kaip koks
kermušis. Pasibaigus tam "Tombolui", buvo padaryta smul-
ki apyskaita: per tris savaites turėta pajamų \$ 6559. 05, o iš-
laidų padaryta už \$ 6367. 62, taigi gryno pelno iš to ilgo ir di-
delio kermušiaus tebuvo tik \$ 191. 43. Dėl to nepelningo "Tom-
bolo" vėliau buvo daug visokių kalbų ir nepasitenkinimo, bet
žiūrint į padarytas išlaidas pasirodo, kad niekas veltui nedir-
bo, visiems buvo apmokėta ir kas ten galėjo smulkiai sukon-
trolluoti tuos daiktų pardavimus. Išlaidos buvo tokios: kiek-
vienas vyras už stovėjimą prie stalo su prekėmis, kas vaka-
ras gaudavo po \$ 3. —, taigi vien darbininkams buvo išmokėta
\$ 160; muzikantams \$ 300; už aikštės nuomą \$ 90, už įdėtus
skelbimus į laikraščius ir tramvajus išmokėta \$ 174. 30; virš
\$ 3500 buvo išleista perkant visokius dėl pardavimo daiktus,
mineraliniams gėrimams, cigaretėms ir kt. (Bus daugiau)

hamilton

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje iskūrs nuosavuose namuose —

**HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO
KOOPERATYVAS "TALKA"**
830 Main St. East, tel. 544-7125

Darbo valandos:

pirmadieniais	10 — 5 v.p.p.
antradieniais	10 — 5 v.p.p.
trečiadieniais	10 — 5 v.p.p.
ketvirtadieniais	10 — 5 v.p.p.
penktadieniais	10 — 7 v.vak.
šeštadieniais	9 — 12 v.p.p.

Liepos—rugpjūčio mėnesiais ir prieš ilgus savaitgalius "Talka" šeštadieniais uždaryta.

MOKAME UŽ:

Depozitus (P.C.A)	6%
Santaupas (Nuo liepos 1 d.)	8 1/2%
Terminuotus depozitus 1 metų	9 1/2%

IMAME UŽ:

Asmenines paskolas	12%
Nekilnojamo turto paskolas	11 1/2%

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda. Nemokamas pilnas čekių patarnavimas. Parduodame "American Travelers" čekius. Užtikriname indėlių saugumą. Kapitalas — virš \$ 5,000,000

toronto

popietė savuose namuose

S. Prancūnas

Prie vieno stalo pietauja ir atostogų išpušdžiais besidalinanti tautiečiai aptaria dvi populiarias vasarvietes prie Georgian Bay, 80 mylių nuo Toronto. Abi tai gražios, smėlėtais paplūdimiais besitęsiančios, pušimis apaugusiom pakrantėm. Greičiau, kad daugiau panašių vietovių nėra visoj provincijoje. Nežiūrint, kad šiaurė labai ežeringa, bet ten tik uolėtos arba per kemsynus neprieinamos pakrantės. Vieną tik didelį susirūpinimą kelia, vis daugiau teršiamas įlankos vanduo. Šią vasarą ežeras ypatingai pasižymėjo savo vandens nešvarumu, o kai kada, didesniai vėjai pūstėlę, su kylančiom bangom ateidavo ir nemalonus puvėsių kvapas.

Patys lietuviškų vasarviečių central irgi turi savaimingai skirtingus, besikeičiančių aplinkybių aspektus. Jeigu Gerojo Ganytojo stovyklavietė ir koplyčioje, šalia sekmadienio pamaldų, anksčiau vyko jaunimo stovyklos, savaitgaliais įvairūs parengimai, organizacijų suvažiavimai, krepšinio kursai, tai šiandieną nieko panašaus nebėra. Tiesa, pamaldos dar tebelaikomos, bet į jas susiranka tik senimas. O jaunimo čia kaip iššluota; niekur nesimato. Ir pati aplinka su stovyklavietės pastatais, žaidimo ir krepšinio aikštėmis gerokai apelsti. Aiškiai matosi, kad čia trūksta gero tvarkinio rankos.

Tuo tarpu Naujoje Wasagoje, pranciškonų stovyklavietėje, kas vasarą vyksta vis eklekšnis gyvenimas. Vienos

organizacijos stovyklą, seka kita, o po to užima svečiai iš Amerikos. Čia išsitenka ir ir parapijos jaunimas ir ateitininkai ir svečiai skautai, o po jų čia vyksta gerokai praplėsta (trys aikštės) krepšinio mokykla. Čia ir stovyklavietė žymiai didesnė, pasižyminti kalvutėmis banguojančiu pušynu, kuriame pristatyta daug, tarp medžių išsi-barsčiusių namukų. Svarbiausiam pastatui, kur yra virtuvė ir valgykla, blogesniai orui esant vyksta užsiėmimai, o sekmadieniais ir pamaldos.

Apskritai paežerė, paplūdimiuose matosi labai daug gražiai nuaugusio lietuviško ir lietuviškai kalbančio jaunimo. O mašinų parkavimo aikštėse ar šoninėse gatvėse matosi daugelis automobilių su įvairių Kanados provincijų ar net Amerikos valstijų numerinių lentelių. Nemaža iš jų mašinos langą turi pasiūsoję lietuvišką herbą. Praceivui stebintis iš toliau esančia mašina, ar pamačius pažįstamą vyti, iš automobilio dažnai lietuviškai pasigirsta, kad jaunieji čia atvažiavę paieškoti tų gražių torontiečių lietuvių. Šlaip ežero pakrantėse matosi jau susiporavusių, poromis vaikščiųjančių, ar besimaudančių, daugumoj lietuviškai kalbančių jaunuolių.

LIETUVIŲ NAMAI

Kaip buvo spėta, trečioji susisiekimo streiko savaitė bingo žaidimams nebuvo blogesnė. Matyti bingo žaidėjai prisitaikė prie sąlygų ir į bingo žaidimus atsilankė palyginti gausiai ir davė virš 70% normalių bingo pajamų.

LN scenų tvarkymas jau pradėtas. Šiuo metu didžiosios salės scenai nuo Alhamb-

Akademine dalyje, miesto atstovai sveikino dalyvius, meninės programos pildytojus, o jų vadovus apdovanojo Winnipego miesto garbės pažymėjimais. Vėliau kalbėjo kardinolas G. Flahiff, Kanados Lietuvių Krašto valdybos p-kas Eug. Čiuplinskis, malda skaitė vysk. Brizgys, raštu sveikino Lietuvos konsulas Žmuidzinis ir kt.

Toronto "Gintaro" ansamblis atliko dainų ir šokių pykę. Vadovaujant K. R. Karasiejams. Po 15 min. pertraukos Hamiltono mergaičių choras "Aidas" pasirodė su pluoštu įvairių dainų, vadovaujant V. Verikailiui ir J. Govedai (akomp.). Toliau Londono "Baltijos" ansamblis atliko dainų ir šokių poturį, vadovaujant M. D. Čalniauskams ir Petrašiūnaitė. Pranešinėjo L. Keraitė. Koncertas baigtas Lietuvos himnu. Programa buvo ilga, bet gerai meniškai pavykusi. Dainų bei šokių dėl vietos stokos šiame rašinėlyje išvardinti neįmanoma.

Lietuvių dienų proga Winnipege gimė lietuviška gatvė — Lithuania Blvd. Tai miesto dovana lietuviams. Taip ir baigėsi tikrai įspūdinga 20 Kanados Lietuvių Diena Winnipege. Sudėv Winnipege, mieli ir malonūs tautiečiai. Ši lietuvių diena buvo maža dalyvių skaičiumi, bet didelė tautinėje dvasioje.

Atsigaivinus tautiniai mūsų ketveriukė, Greyhound autobusu, pro Kenorą, miško gaisrų dūmuose apsuptą Dryden miestelį, Tunder Bay gražiasias apylinkes, Wawą, Sault-Ste-Marie, riedame į nikelio sostinę akmenuotąjį Sudburį.

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiame
TORONTO LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA

6% už depozitus

8 1/4% už taupymo s-tas

9% už 1 m. term. dep.

IMA

9% už asm. paskolas

8 1/2% už mortgičius

Kapitalas — aštuoni milijonai dolerių

Asmenines paskolas duodame iki \$5.000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau \$2.000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$5.000.

Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas.

KASOS VALANDOS: kasdien nuo 10 val. iki 3 val. po pietų, išskyrus sekmadienius. Pirmadienį ir penktadienį nuo 10 v. r. iki 8 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta).

BOSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Telefonas 532-8723 • Toronto, Ontario, M6P 1A6

ĮVAIRUS SIUNTINIAI IR DOVANOS

į Lietuvą, Latviją, Estiją, Ukrainą, Sov. Sąjungą
paprastu ir oro paštu.

Dovanos be maito: Motociklai, skalb. mašinos, televizijos priimtuvai, šaldytuvai ir t.t. Taip pat persiunčiame piniginius pažymėjimus (certificates), už kuriuos gavoje gali pirkti prekių specialiose krautuvėse.

Norint pasiųsti automobilį, prašome pirma pasiteirauti, nes automobilių skaičius yra ribotas.

Siunčiame Jūsų sudarytus ir apdraustus įvairius siuntinius iki 19% svarų gryno svorio. Turime puikių įvairių medžiagų ir kitų prekių. Sąžiningai ir greitai patarnaujame.

DARBO VALANDOS: TREČIADIENIAIS — UŽDARYTA. Pirmadieniais, antradieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 9 v. ryto iki 7 v. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 5 v. vakaro.

LIETUVIŲ ISTAIGA Baltic Exporting Co. 480 RONSEVALLES AVE. TORONTO 3, ONTARIO

Telefonas LE 1-3098 Savininkai A. ir S. KALOZA

ros pusės iškirstos durys. reikia greitai, nes sulaikytų Jomis bus galima įeiti į sceną kontraktorių pinigų išmokėjimo laiptinė. Šalia scenos mo laikas atėjo. Visi lietu-bus nemaža patalpersiren-viai, galį prie šio kolonijos gimams. Tikima, kad bus reikalo prisidėti, prašomi gauta scenų apšvietimų bei neatidėliojant tatal padaryti. uždangų kaipurie dalykai. Lakštus galima nusipirkti LN

Varpo atstovas pareiškė, raštinėje arba paskambinti kad jau šią savaitę Lietuvių telefonu 533-9030 arba 276. Namuose choras pradės pa-4925 ir atstovas susitartu laisirengimų repeticijas. ku atvyks tamstų nurodyton LN administracija prašo vieton.

organizacijų, kurios dar nesitarė dėl patalpų panaudojimo lakštų nupirko Vaitkus Stasys mo...organizacijų reikalams, už vieną 1000 dolerių.

Nario įnašus įmokėjo; Kavakurai reikia gana tiksliai ziukonis Pranas \$100.-, Gaptutis Andrius \$24.-, Mackevičius Bruno \$25.- ir jis dar

skirstyti. Nuo 1955 m. bal.18d.kun.F. Liuteronų Bažnyčios vyr. Skėrys mokytojo Vasario tarybos prezidiumas nutarė 16 Gimnazijoje Huttenfelde, ordinaruoti mokytoją Fricą kur dėsto ev. tikybą, vokiečių

Skėrį į kunigus diakonus. Sa- kalbą ir žemesnėse klasėse vo kvalifikaciją kandidatas į matematiką. Daugelį metų rodė pravestame kolokviume.

kunigai yra visi ordinuoti dar Lietuvoje. Jie visį jautvresnio amžiaus. Šiats metais iš gyvųjų tarpo pasttraukė a. a. kun. J. Stanaitis, kuris iki mirties pirmiausia aptarnavo pietų Vokietijos lietuvių. Po jo mirties atsirado būtinas reikalas suirasti kitą kunigą pietų Vokietijai. Lietuvių Evangelikų Nuo 1955 m. bal.18d.kun.F. Liuteronų Bažnyčios vyr. Skėrys mokytojo Vasario tarybos prezidiumas nutarė 16 Gimnazijoje Huttenfelde, ordinaruoti mokytoją Fricą kur dėsto ev. tikybą, vokiečių Skėrį į kunigus diakonus. Sa- kalbą ir žemesnėse klasėse vo kvalifikaciją kandidatas į matematiką. Daugelį metų rodė pravestame kolokviume.

Ordinarinės pamaldos įvyko birželio 9 d. Bremen-Vahr evangelikų bažnyčioje. Susirinko daug žmonių, buvo net iš Hamburgo ir Braunschweigo atvykusių. Prieš ordinarinės apeigas Fr. Skėrys pasakė įdomų pamokslą. Ordinarciją atliko kunigai senj. A. Keleris, garbės senj. A. Gelžinis ir vice-senj. J. Urdzė. Po pamaldų parapijos salėje buvo suruošta gražikavutė, kurioje turėjo progos arčiau susipažinti su naujuoju kunigu diakonu Fr. Skėriu. Senj. kun. A. Keleris perskaitė ordinacijos progą gautus sveikinimus iš senj. kunč. A. Trakio ir Tėviškės parapijos, Tėviškės parapijos moterų draugijos ir Lietuvių Evangelikų tarybos Čikagoje. Toliau sveikino Lie-

tuvos Evangelikų Reformaty Bažnyčios generalinis superintendentas Stasys Neimanas /Čikaga/ Pasaulio Liuteronų Sąjungos vokiečių skyriaus igaliojtinis Dr. E. Eberhard, Stuttgart, Latvų ir Estų propstai E. Rozitis ir Waker, Lenkų kun. Zeno Dietrich, Essen ir kt.

Naujas kun. diakonas aktyviai reiškiasi ir Vokietijos lietuvių bendruomenėje kaip VLB Tarybos ir Valdybos narys. Jis numato pietų Vokietijoje pagyventi lietuvių evangelikų bažnytinį gyvenimą ir aplankyti parapijas šiaurės Vokietijoje.

K. Dūkšaitis

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

HAMILTONO MERGAIČIŲ CHORO "AIDAS" KOMITETO atstovė Elena Norkienė - Salalytė su dukra Elaine išvykimo metu į Europą. Choras lankėsi su gostrolėmis Anglijoje, Vokietijoje, Italijoje ir Prancūzijoje. Nuotrauka M.J. Stungevičiaus.

Į Winnipegą ir atgal

Rašo J. Kručas.

Sekmadienis. Skubame į lietuvių parapijos bažnyčią pirmoms pamaldoms. Bažnyčia nedidelė, bet graži ir jauki. Kiek vargo ir sielos ją statant įdėta kun. J. Bertašius, kiek pasiaukojimo ir pinigų įdėta vietinių lietuvių - parapijiečių, sunku net pagalvoti, ji yra ir liks ateinančioms lietuvių kartoms, kaip lietuviško solidarumo paminklas.

Bažnyčios rūsyje įrengta didžiulė salė, ten laikoma ir lietuviškų knygų ir spaudos biblioteka, tai jų tautinės veiklos centras. Čia pat LB valdybos raštinė. Šv. Mišias laiko vysk. Brizgys, jam asistuoja mons. J. Tadarauškas, kun. J. Bertašius, kun. Kulbis, SJ. Pamokslą sakė vysk. Brizgys: "Lietuvoje religinė priespauda, seni kunigai mažėja - išmiršta, jaunų paruošti į metus valdžia leidžia tik keletą, laisvame pasaulyje iš lietuvių kunigus pasaulimui visai maža, ką padės sudėti milijonai, jei mums bažnyčiose kalbės tik svetima tautiečiai kunigai, todėl visų ypatingai tėvų, pareiga auklėti jaunimą pašaukimų dvasioje ir ieškoti būdų ateities grėsmingai padėčiai sušvelninti".

Po pamaldų bažnyčios klebonas kun. J. Bertašius, daugelį dalyvių atvykusių iš toli-

mesnių vietovių, pakvietė apžiūrėti salę ir pavaišino. Čia pat susitikome su vysk. Brizgiu ir bažnyčios komiteto nariais.

BENDROS PAMALDOS KATEDROJE

Šv. Marijos katalikų katedroje per iškilmingas pamaldas dalyvavo virš 800 žmonių. Koncelebracinės pamaldos laikė vysk. V. Brizgys, mons. dr. J. Tadarauškas, kun. St. Kulbis, SJ ir kun. dr. Pr. Gaida. Šv. Rašto skaitymus atliko p. Fedarienė, Eimantas ir mons. Tadarauškas. Anglų kalba pamokslą pasakė Winnipego kardinolas G. Flahiff, išdėstydamas lietuvių pašaukimą krikščioniškų tautų misijoje. Prel. Balkūnas lietuviškame pamoksle kalbėjo apie tautiškumą krikščioniškame gyvenime. Tikiau, kad prel. Balkūno žodžiai, traukia ašaras, smingą į širdį, nors ir tautiniai "mirštantį" tautietį privertė susimąstyti ir keltis lietuviškai gyventi iš naujo. Glėdojo Hamiltono mergaičių choras "Aidas" diriguojamas sol. V. Verikailio, vargonais palydimas J. Govedo. Nors pamaldos buvo trumpos, bet dalyviai jas apleido gliai susimąstę.

Koncertas. Playhouse teatre vyko paskutinioji Lietuvių Dienų programa — koncertas.

F. SKĖRYS

Nepriklausomos Lietuvos AKCIJŲ VAJUS

AKCIJŲ ĮSIGIJIMO TAŠA:

151. Dr. Lenius Bendikas įsigijo pirmąją akciją. Jis šiais metais baigė medicinos mokslą ir dabar atlieka praktiką Montreal General ligoninėje. Ateityje pasiryžęs studijas gilinti. NL-va džiaugiasi jaunais lietuviais akademikais, kurie ir materialiai įsijungia į jos išlaikymo eilę.

152. Inž. Jonas Zabičiauskas įsigijo pirmąją akciją. Jis yra senas laikraščio skaitytojas ir rėmėjas. Visuomet rūpinęsis laikraščio reikalais, o ypatingai daug pasireiškęs 1972 m. Spaudos ballaus rengimo komisijoje. Tai buvo vienas iš geriausiai pasisekusių balių. Šiuo metu jis yra B-vės valdybos vice-pirmininkas.

153. Jonas Leknickas dąpiko vieną akciją, prie turimų 8-ių. Jo nuopelnus laik-

raščiai būtų sunku išvardinti. Jis yra jo ir bendrovės steigėjas, puoselėtojas ir įvairiais būdais rėmėjas. Būvęs valdybos narys ir pirmininkas, taip pat iki šandien besirūpinęs laikraščio išlaikymu.

154. Juozas Kuprys / Kuprevičius/ turėjęs 4-las, dąpiko vieną akciją. Jis, kaip ir visa eilė kitų montrealiečių buvo NL laikraščio įkūrėjas ir jo pirmųjų dienų leidimo rūpesčių nešėjas. Ilgą laiką buvęs valdybos kasininkas.

Numatytam 20.000 dol. akcijų vajui, su dabar skelbiamais įsigijimais sukel — ta \$ 5.460, —

Visiems įsigijusiems akcijąs nuoširdžiai dėkoju valdybos vardu ir maloniai prašau atsiliiepti kitus.

J. V. Stankaitis
NL Spaudos B-vės Ugdymo Reikalams narys.

JAUNIMAS KURIA !

Montrealio "NERINGOS" skaučių Tunto "Vaivos" vyr. skaučių d-vės jubiliejinio projekto VAIVORYKŠTĖ atstovės puikiai reprezentavo atliekamus uždavinius akademikų skautų stovykloje, Dainavoje, 27.8.74-2.9.74.

Nuvežė tautodailės darbų, kuriuos per žiemą atliko skautės ir židinio moterys, pridėjo darbų eigos įdomių nuotraukų ir surengė labai visiems patrauklią parodą. 15 gobelenų ir 10 juostų nuolatiniui turėjo lankytojų iš stovyklautojų /kurių buvo apie 200/ ir svečių grupės

Susidomėjimas buvo toks, kad mokiniai atėdavo į pasikaitas, nešini rėmeliais ir siūlais gobelenams. Čikaga jau užkvietė mūsų montrealietes, vyr. skautes, atvykti ir praveisti panašius darbus.

Net ir du gabūs vyrai pasižymėjo juostų audime....

Bendra meilė mūsų tautos liaudies menui riša nuoširdžiai šiluma jaunesnes ir vyresnes šio projekto vykdytojas.

Stovykloje projektą atstovavo: Lilija Bendžiūtė, Kristina Bendžiūtė, Lilė Jonelytė Irena Danytė. Paskutinioji, ottavietė, persikėlusį studiją į Montrealį / laimėjo ir pirmą vietą "Maskarado vakare" už išradingumą ir originalumą, vaizduojant Žvir-

Pas dalį. A. ir A. Tamošaičius, Kingstone, Vaivorykštės projektui ruošiasi dalis židinio montrealiečių: I. Kličienė, G. Šimaitienė, A. Jaugelienė, E. Verbylienė, G. Montvilienė, D. Staškevičienė, su mokytoju A. Tamošaičiu

blį Baidyklę.

Kaip žinome, šio projekto pradininkė I. Lukoševičienė, globėjai, patarėjai ir mokytojai — dalį. A. ir A. Tamošaičiai. Kanados Federalinė Valdžia suteikė finansinę paramą dalinėms išlaidoms padengti.

A. Kuncevičius iš Anglijos Zinos Urbonienės sesers sūnus, atvyko ilgesniui laikui pasisvečiuoti pas tetą ir tetėną Z. ir Albiną Urbonus.

Lietuvių mokyklos mokslo prasidėjo. Vaikų registracijos reikalų skambink vedėjai M. Jonynienei, tel. 489-2106.

"NEPRIKLAUSOMA LIETUVA" naujam skaitytojui tik už \$5.00 metams!

Prašome iškirpti ir prisiųsti su virš nurodytu prenumeratos mokesčiu.

(Pavardė ir vardas)

(Tikslus adresas)

ADAMONIS INSURANCE AGENCY, INC.

DĖKOJA KLIENTAMS IR VISIEMS MONTREALIO LIETUVIAMS UŽ PASITIKĖJIMĄ, PAVEDANT SAVO APDRAUDAS IR PARODYTĄ ĮSTAIGAI DĖMESĮ.

20 METŲ DARBO LAIKOTARPYJE

VISŲ RŪŠIŲ APDRAUDA.

P. Adamonis
C.I.B.

TEL: 722-3545

GALVOJATE PIRKTI AR PARDUOTI?
NAMAI — APARTMENTAI — ŽEMĖ — PASKOLOS

D.N. BALT — BALTRUKONIS
Sylka Realities Inc.
445 Jean Talon West, Suite 305,
Tel: 273-3442, 273-9181, 737-0844.
Montreal, Que.

Foto E.M.L.S. Sistema.

PIRKTI AR PARDUOTI
NEKILNOJAMĄ TURĄ PADĖS JUMS

V. Pėteraitis
353-9960 / Namų 721-0614
UNITED TRUST REALTIES
7995 Blvd. Les Galeries. D'Aniou. P. Q.

Žemiausios kainos!

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.
DRAUDIMO AGENTŪRA

6695 — 35th Avenue, Montreal 409

TEL. 727-3120 Namų 376-3781

Agentūra veikia nuo 1945 m.

Albertas NORKELIŪNAS, B.A. C.S.C., I.B.

Komercinio, privataus turto, automobilių, atsakomybės, gyvybės draudimas

Algis Gražys, Bishop universiteto sporto instruktorius, su šeima atostogavo pas pranciškonus Kennebunk Port. Tenai vasaros pabaigą praleido ir Onutė ir Edmundas Augūnai su šeima, iš La Salle, ir Gečių šeima iš St. Leonard.

Vincas Kačergius šių metų atostogas leidžia lankydamas Vakarų Kanadą ir JAV pakraštį.

G. ir V. Kudžmai su dukra Audrute sugrįžo iš Europos Ten jie susitiko su mama E. Navikėniene, aplankė brolių kapt. R. Navikėną. Jie apvažinėjo keletą Europos valstybių. Daugiausia domėjosi V. Vokietija, kurią buvo palikę prieš 26 metus.

Elena Kaulakienė buvo nuvykusi pas dukteris ir jos šeimą Selenius į Michigan. Kartu nuvyko į Dalės Gurčinnaitės su Vytautu Gedgaudi vestuves į Kaliforniją, po to į Meksiką. Dalė Gurčinnaitė su tėveliais anksčiau gyveno Montrealyje, lankė šeštadieninę mokyklą ir buvo uolii narė jaunimo organizacijose.

Gintaras Adomonis dirba John Abbott College kaip academic advisor.

Be tiesioginių pareigų, yra pakviestas ten pat dėstyti vieną kursą filosofijos.

Jis yra baigęs chemiją ir "Master" laipsnį padaręs iš filosofijos.

VIKTORO ŠMULKŠČIO DĖTUMESIUI:

Kalifornijoje mirusioji Ona Šmulkštienė yra užrašiusi ketvirtadalį savo stambo ko turto Victor Smith, gyvenusiam 3602 Germantown Road, Fairfax, Va. Šiuo metu jo adresas nežinomas. Jis pats, arba apie jį žinantieji, malonėkite rašyti Lietuvos Generaliniam Konsulatui:

Consulate General of Lithuania

41 West 82 nd Street New York, N. Y. 10024

FUR COATS

Siuvame ir remeliuojame kailinius, kepure, stoles ir kitus kailių išdirbinius. Kainų teiraukitės Fabrike, tel. 845-2912 Montreal, P. Q.

MONTREAL WEST AUTOMOBILE

Pontiac ★ Buick ★ Astro

- NERIBOTAS PASIRINKIMAS VARTOTŲ IR NAUJŲ AUTOMOBILIŲ !
- NESITIKĖTINAI GEROS SĄLYGOS AUTOMOBILIUI ĮSIGYTI !
- MŪSŲ FIRMA NUOŠIRDŽIAI, IR SU ĮŠIMTIMI JUMS, PASITARNAUS !

LEONAS GURECKAS
Sales Manager
(Lietuviai atstovai)

PASIKALBĖKITE SU
Manageriu
LEO GUREKAS

mw montreal west automobile

11 WESTMINSTER SOUTH 489-5391
(At the end of Sherbrooke Street West)

LITAS

Montrealio Lietuvių Kredito Unija

1465 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8,
Telefonas: 766 5827

MOKA UŽ:	DUODA PASKOLAS:
Einamasis s-tas	Asmeninės
Taupomasis s-tas	Nekiln. turto
Term. ind. 1 m.	Čekių kredito
Term. ind. 2 m.	Investicijoms nuo 11,5%
Term. ind. 3 m.	Nemok. gyvybės apdr. iki \$10.000
Duoda nemokamą gyvybės apdraudimą iki \$2.000 už taup. s-tos sumas.	už paskolos sumą.

Kooperatyvinė namų (iki 4 butų) ir namų inventorių apdrauda.
Kreipitis: Gil Constantini, C.I.B., Quebec Credit Union League,
17 Ronald Drive, Montreal West 263. Tel. 487-5820.

KASOS VALANDOS

1465 De Seve St., pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 iki 3 v.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 12 iki 8 v.; sekmadieniais nuo 10.45 iki 12.45 v. Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo gegužės 15 d. iki spalio 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.

3907-A Rosemount Blvd.: pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 6 iki 8 v. vakaro ir penktadieniais nuo 1 iki 8 v. vakaro.

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

BRUNO BULOTA IR LOUISE LOISELLE PO SUTUOKTUVIŲ ST. VIAEUR D'OUTREMONT BAŽNYČIOJE. Sutuoktuvės įvyko birželio mėn. 15 d. B. Bulota yra sūnus Juozo (mirus) ir Lilijanos Bulotų. Baigęs aukštąjį mokslą ir dirba Editions La Presse administrateur, Montreal, P. Q. Jis yra baigęs lietuvių šeštadieninę mokyklą ir priklauso jaunimo organizacijoms.

PHARMACIE
Gagnon

ROBERT GENDRON LPH. PROP.

7626 CENTRALE LASALLE

366-9742

ATIDARA NUO 9 VAL. RYTO IKI 11 VAL. VAKARO

VIETA GERAI PASIEKIAMA IR PRIEINAMOS KAINOS.

DR. V. GIRIŪNIENĖ
Dantų gydytoja

5330 L'Assomption Blvd.
MONTREAL,
TEL. 255-3536

Dantų gydytoja
DR. A. O. JAUGELIENĖ

1410 Guy St. pirmas aukštas,
11-12 kambarys
Tel. 932-6662; namų 737-9681.

Dr. J. Maliska
Dantų gydytojas

1440 rue Ste-Catherine Ouest
Suite 600
Tel: 866-8235, namų 488-8528

ADVOKATAS
R. J. Isganaitis B.A., B.C.L.

Insurance Exchange Building
276 St. James Street West,
Suite 525, Montreal, P. Q.
Tel: 842-1126, namų 678-3660

Dr. A.S. Popieraitis

B.A., M.D., C.M., M.Sc., L.M.C.C., E.R.C.S.(C).

Medical Arts Building,
1538 Sherbrook St. West, Tel. 931-4024
Suite 215, Montreal 109, Que.

NOTARAS

J. BERNOTAS, B.A., B.C.L.

5 Place Ville Marie IBM Building
Suite 417, Montreal, Que.
Tel. 871-1430

ADVOKATAS

J.P. MILLER, B.A., B.C.L.

168 Notre Dame Street E. Suite 205.
Tel: 866-2963; 866-2064.